

TÜRK-İS

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

HAZİRAN 1984

SAYI

AYTIRI OLAMAZ ANAYASA

**İstanbul'daki
toplantıya
12 bin işçi
katıldı**

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
YAYIN
ORGANIDIR

HAZİRAN 1984 SAYI: 180

FIATI :
YURT İÇİ 100 TL.
YURT DIŞI 6 DM.

●
SAHİBİ :
TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
**ŞEVKET
YILMAZ**

●
MÜESSESE
MÜDÜRÜ :
GENEL
TEŞKİLATLANDIRMA
SEKRETERİ
ORHAN BALABAN

●
SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
**HÜSEYİN
EKMEKÇİOĞLU**

●
BASIN DANIŞMANLARI :
**BURHAN
DODANLI**

**ERKİN
OKAY**

●
İDARE VE YAZIŞMA
ADRESİ :
TÜRK-İŞ
GENEL MERKEZİ
BASIN VE HALKLA
İLİŞKİLER BÜROSU
BAYINDIR SOKAK No. 10
33 31 25 - 33 31 29

●
DİZGİ VE BASKI :
DEMİRCİOĞLU
MATBAACILIK
34 14 71 - ANKARA

●
KAPAK VE MİZANPAJ
TÜRK-İŞ BASIN MERKEZİ
ANKARA - 33 38 24

DERGİMİZ,
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

İçindekiler

1	SUNUŞ
2 - 10	İSTANBUL AÇIK HAVA TOPLANTISI
11	KÖŞEM'DEN
12 - 13	HABERLER
14	M. SADIK ŞİDE'NİN YAZISI
15 - 16	TÜRKİYE-AET İLİŞKİLERİ KONUSUNDA Ş. YILMAZ'IN KONUŞMASI
17 - 18	SOSYAL GÜVENLİK
19 - 20	BİR KONUK
21	NUFUS ve ARTIŞI
22 - 24	KOOPERATİFÇİLİK

TÜRK-İŞ'İN AİLE PLANLAMA ÇALIŞMALARI İÇİN İKİ YILLIK YENİ BİR PROGRAM YAPILDI

Uluslararası Aile Planlaması Derneği ve SSK'nın katkısı ile Türk-İş bünyesinde sürdürülen aile planlaması proje çalışmaları, iki yıl süre ile uzatıldı.

Derneğin Asya-Avrupa temsilcisi Bayan Wilda Campbell'in Türkiye'ye gelerek yaptığı inceleme sonrasında, geride bırakılan 24 aylık çalışma döneminde, projenin amacına ulaştığı belirlendi.

Campbell, Ekim 1984'den geçerli olacak iki yıl süreli ek bir projenin uygulanması yolunda Türk-İş ile ilke anlaşmasının parafe edildiğini açıkladı.

Yukarıdaki resimde Bayan Campbell, aile planlaması kliniklerinden birinde işçi aileleriyle birlikte görülüyor.

Değerli okurlarımız,

Türk-İş Başkanlar Kurulu tarafından alınan ve işçi hareketinin karşı karşıya bulunduğu sorunların geniş tabanlı toplantılarla anlatılması yolundaki karar gereğince, TÜRK-İŞ'in ikinci büyük toplantısı İstanbul'da yapıldı.

3 Haziran Pazar günü İstanbul Belediye Açık hava Tiyatrosu'nu dolduran ve pek çoğu da ayakta kalan 12 bin civarında işçi, Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz'ın yaptığı konuşmayı büyük bir coşku ile izledi.

Dergimizin büyük bir bölümü, Türk-İş'in 3 Haziran Pazar günü yaptığı toplantıya ayrılmıştır.

İstanbul toplantısıyla ilgili haberimizin hemen sonrasında, bu toplantıların amacını belirleyen bir makale yer alıyor. Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir'in bu makalesini zevkle okuyacağınızı umuyoruz.

Türk Metal Sendikasının 40 bin işçi adına başlattığı toplu sözleşme görüşleriyle ilgili haberin arkasından da Türk-İş Genel Sekreteri M. Sadık Şide'nin «KIDEM TAZMİNATI FONU» ile ilgili yazısını bulacaksınız.

Türkiye-AET Karma Parlamento Komisyonu tarafından TBMM'de düzenlenen «Türkiye-AET İlişkileri» konulu toplantıda Türk-İş Genel Başkanı bir konuşma yaptı.

Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in de izlediği bu toplantıda Türk-İş Genel Başkanının yaptığı konuşmanın tam metni dergimizde verilmiştir.

Sosyal Güvenlik Uzmanı Osman Nuri Tekman'ın yazısı ve Bir Konuk bölümünde Doç. Dr. Nur Serter'in «Yönetime Katılma» ile ilgili bir yazı serisi yer alırken, Nüfus ve Artışı konusunu işleyen Filiz Balta'nın bir yazısı da ilgiyle izlenecek sayfalar arasında bulunuyor.

Dergimiz, Kooperatifçilik konusuna da geniş yer ayırdı bu sayıda.

Okurlarımızın Mübarek Ramazan Bayramını da bu vesile ile kutlarız.

Saygılarımızla

TÜRK-İŞ

TÜRK-İŞ'in İKİNCİ TOPLANTISI

İSTANBUL
TOPLANTISI
BÖYLESİNE
GÖRKEMLİ
OLDU

TÜRK-İŞ'in İstanbul toplantısına 12 bin işçi ve temsilci katıldı

**ŞEVKET YILMAZ,
«DEMOKRASİYİ
SAĞLIKLI YAPACAK
ŞARTLARIN GÖZ
GÖRE GÖRE
TAHRİP
EDİLMESİNE
SESSİZ
KALAMAYIZ»
DEDİ.**

Çalışma hayatıyla ilgili sorunların işçilere anlatılması yolunda TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulunca alınan karar gereğince, İzmir'den sonra İstanbul'da da büyük bir toplantı yapıldı.

3 Haziran Pazar günü İstanbul Belediye Açık hava Tiyatrosunda düzenlenen toplantıya, İstanbul ve çevresindeki illerden yaklaşık 12 bin işçi katıldı.

Sabahın erken saatlerinde dolmaya başlayan açık hava tiyatrosu, Atatürk posterleri, Türk bayrakları, TÜRK-İŞ amblemleri ve Demisoy'un bir posteriyile da-

ha ilk bakışta TÜRK-İŞ'e ait bir toplantının yapılacağını gösteriyordu.

İşçiler, «Ekmek, Barış, Özgürlük» yazan TÜRK-İŞ amblemli küçük bayrakları ve karton şapkaları ile toplantıya aynı renk katıyorlardı.

Saat 11'e beş kala, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket YILMAZ giriş kapısında görüldü.

Büyük bir tezahürat içinde işçilerin arasından geçen Şevket Yılmaz, Türk-İş üyesi sendikaların yöneticilerine ayrılan bölüme geçti.

Türk-İş Birinci Bölge Temsilcisi **İsmail Toprak**'ın, toplantının tam bir disiplin içinde başladığını, aynı disiplinle sona ereceğini belirten kısa konuşmasından sonra saygı duruşu yapıldı ve Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** kürsüye geleerek şu konuşmayı yaptı.

«Değerli Arkadaşlarım,

Toplantımıza hoş geldiniz.

Sizleri TÜRK-İŞ Topluluğunu oluşturan tüm işçiler adına sevgi ile muhabbetle, kucaklayarak konuşmama başlamak istiyorum.

İzmir'de ve İstanbul'da düzenlediğimiz bu toplantılar, huzuru, asayışı, güvenliğini sağlamak gibi son derece önemli bir sorumluluk taşıyan makamların, Türk İşçisine, TÜRK-İŞ Topluluğuna duydukları güvenin, işçi sorunları karşısında gösterdikleri hassasiyetin de bir işaretidir.

Bir araya gelmemize; toplantıyı gerçekleştirmemize imkan veren, işçi sorunlarını özenle değerlendirme gayreti içinde bulunan makamlara huzurlarınızda teşekkürlerimi sunmak istiyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Bildiğiniz gibi, 12 Eylül 1980'den önce Milletçe içine düşülen siyasal, ekonomik ve toplumsal bunalımdan; iç savaşa ulaşma tehlikesi gösteren kardeş kavgasından çıkabilmesi için Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yönetime el koyma mecburiyetinde kaldığı günlerden bugün yeniden çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi yaşatmaya çalıştığımız bir döneme ulaşmış bulunmaktayız.

Fırtınalı günler gerilerde kalmıştır.

Anayasanın kabulü, genel ve mahalli seçimlerin tamamlanması, Millet önünde verilen sözlerin teker teker zamanında yer-

ne getirilmesi ile Türkiye'miz yeniden çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi yolundadır.

Bu yolda arızasız yürünebilmesi Milletçe unutkanlık içinde olunmaması yanında, demokrasiyi sağlıklı ve kalıcı yapacak tüm tedbirlerin alınmasına bağlı görünmektedir.

Bu iki unsur...

Unutkan olmamak ve demokrasiyi sağlıklı ve kalıcı yapacak

**ŞEVKET
YILMAZ,
BÜYÜK SEVGİ
GÖSTERİSİ
İÇİNDE
TOPLANTIYA
KATILDI**

«EN BÜYÜK TÜRK-İŞ» SLOGANLARI ATILDI

tedbirleri dikkatle tesbit etmek...

Bugünün iki hayati gereği bunlardır.

Unutkan olmamak mecburiyetindeyiz.

Acılı günleri, sıkıntılı günleri, gece ve gündüz yaşanan güven-sizliği, bir hiç uğruna hayatını yitirenleri, tehditleri, bir avuç zorba elinde «kurtarılmış» diye ilân edilen mahalleleri hatta illeri, İstiklâl Marşımızı bile dinletemediğimiz yerleri, girilmeyen köyleri, eşiya elindeki halk mahkemelerini, Türk düşmanı Ermenilerle işbirliği yapan silâhlı çeteleri unutmamak mecburiyetindeyiz.

Bir Millet böyle bir ortama kaç kez tahammül edebilir; birliğini beraberliğini yitiren bir Millet ne olur... Bunu düşünmek mecburiyetindeyiz.

Demokrasi adına şiddeti...

Demokrasi adına terörü,

Demokrasi adına macerayı hoşgörü ile karşılayamayız.

Bunun gibi, demokrasiyi sağlıklı ve kalıcı yapacak şartların göz göre göre tahrip edilmesi karşısında sessiz kalamayız.

Demokrasiyi bir avuç sermayedarın kesesini doldurma aracı olarak kabul edemeyiz.

İşte bu sebeptir ki, bugünkü toplantımızda «Demokrasiyi sağlıklı ve kalıcı yapacak tedbirler» üzerinde duracağım.

Bugün burada, «demokrasi ile işçi hak ve hürriyetleri arasındaki ayrılmaz bağdan» söz edeceğim.

Bugün burada, «Ekmekten, Barıştan, Özgürlükten» söz edeceğim. Anlamak istemeyenleri anlamaya, görmek istemeyenleri görmeye davet edeceğim.

Hür sendikacılık hareketinin var olması için gerekli şartları; hür sendikacılığı ayakta tutan ilkeleri; bu şartların ve ilkelerin gerçekleştirilmesinde karşılaşılan çıkmazları gözden geçireceğiz.

Türk Sendikacılık Hareketinde hemen her işkolunda sorumluluk taşıyan kadrolar yöneticiler, temsilciler buradadır.

Bu tarihe kadar sürdürdüğümüz tüm çalışmalarda bizi destekleyen basınımızın güzide tem-

silcileri önünde; sıkıntı duyduğumuz, üzüntü duyduğumuz çeşitli sorunları ve bunların çözümü konusundaki düşüncelerimizi açıklayacağım.

Bu düşüncelerimizin burada kalmayacağına yürekten inanıyorum.

Sizler; görüşlerimizi, şu anda aramızda olmayan, ama yüreği ile düşüncesi ile buradan çıkan sesi bekleyen diğer kardeşlerimize anlatacaksınız.

Sorunları, çözüm yollarını göstereceksiniz. Bunu bekliyorum ve sizlerden istiyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Hür sendikacılık hareketinin, TÜRK-İŞ Topluluğunun tüm çalışmalarında rehber olan ilkelere burada bir defa daha tekrarlamak istiyorum.

TÜRK-İŞ Topluluğu, sizler, işçilerimiz, TÜRK-İŞ'in ve TÜRK-İŞ'i oluşturan teşkilatımızın şerefli geçmişine, ilkelerine, geleneklerine uygun bir biçimde daima çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin savunucusu olmuştur.

TÜRK-İŞ çoğulcu ve özgürlükçü demokratik düzen içinde Devletimize ve Milletimize daima sahip çıkmıştır.

TÜRK-İŞ ve Türk İşçileri Lâik Cumhuriyetin, Bayrağımızın, Atatürkçülüğün yılmaz savunucusu olmuştur.

TÜRK-İŞ, tarihin hiçbir döneminde, fırsatçılığa kalkışmamıştır. TÜRK-İŞ, tarihinin hiçbir döneminde kısa vadeli çıkar arayışlarına iltifat etmemiştir.

Hiçbir dönemde bir siyasal partinin emrinde, kontrolünde hareket etmemiştir. Etmeyecektir.

TÜRK-İŞ bölücü olmamıştır. Yıkıcı değil, daima yapıcı olma-ya çalışmıştır.

TÜRK-İŞ'in onurlu mücadelesinin özünde millet sevgisi vardır. Yurt sevgisi vardır. İşçi sorunlarıyla yurt çıkarlarını bir bütün olarak görmek, değerlendirmek vardır.

Bu temel ilkeler içinde TÜRK-İŞ topluluğu temsil etmekle onur duyduğu Türk İşçisinin ekonomik ve sosyal sorunlarına çözüm aramıştır.

SENDİKA LİDERLERİ TOPLU HALDE

Sorunlara bakış açımızı, hareket noktamızı böylesine açık bir şekilde ortaya koyduktan sonra, işçiler olarak bugünkü ciddi sıkıntılarımızı; neler istediğimizi, neler beklediğimizi belirtmeye çalışacağım.

Değerli Arkadaşlarım,

«TÜRK-İŞ Topluluğu daima çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin savunucusu olmuştur» dedim. Evet doğrudur.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi hür sendikacılığın şah damasıdır. Ne hür sendikacılık demokrasisiz, ne de demokrasi hür sendikacılık olmaksızın yaşayabilir.

Bu sebeplerdir ki; 12 Eylül öncesinin derin acılara yol açan sarsıntısını Türk Silâhlı Kuvvetlerinin müdahalesiyle geride bıraktığımız günlerden bu tarihe kadar, özellikle Devletin yeniden şekillendirilmeye başlandığı Haziran/1982'den itibaren TÜRK-İŞ topluluğu çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin sağlıklı bir biçimde kurulabilmesi, kalıcı olabilmesi için yapılmak gerekenleri açık seçik ortaya koymuştur.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin sağlıklı ve kalıcı olabilmesi özünde hak ve özgürlüklere karşı saygı gösterilmesine, «Ekmek» sorununun sosyal adalet gereklerine uygun bir biçimde çözülmesine, bu yoldan toplumsal barışa ulaşılabilmesine bağlıdır.

Bu; hür sendikacılık akımının üç kelime ile özetlediği «EKMEK, BARİŞ, ÖZGÜRLÜK» mücadelesidir.

Herkese Ekmek...

Siyasal ve ekonomik demokrasi yoluyla Hürriyet...

Adalet temeline dayalı Barış...

Hür sendikacılık akımının; bu akımın yurdumuzdaki yegane temsilcisi olan TÜRK-İŞ topluluğunun hedef aldığı toplumsal düzenin kurulabilmesi, bu «ÜÇ» lünün tartışmasız bir şekilde gerçekleştirilmesine bağlıdır.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi bunlarla ayakta kalır; bunlarla sağlıklı ve kalıcı olabilir.

«Herkese Ekmek» dedim.

«EKMEK» sorunu herşeyden önce ülkenin yapısal sorunlarının çözülmesine bağlıdır.

«EKMEK» sorunu ekonomik büyüme sorunudur.

«EKMEK» sorunu işsizlikle mücadele sorunudur.

«EKMEK» sorunu; işinde, işsizliğinde, hastalığında, yaşlılığında güvence sorunudur.

«EKMEK» sorunu adaletli gelir dağılımı sorunudur.

«EKMEK» sorunu mutfak sorunudur.

«EKMEK» sorununun çözümü, herşeyden önce «Devletin niteliği» ile ilgilidir.

Devlet iktisaden güçsüzü, iktisaden güçlüye karşı korumak zorundadır.

Devletin, çalışanları koruyucu sosyal iktisadi ve mali tedbirler alma ödevi ikinci plâna atılır; ve kişinin öz çıkarına dayalı bir anlayış sosyal adalet gereklerine tercih edilirse, demokrasinin geleceğine güvenle bakmak zorlaşır.

Devlet Baba olması gereken yerde; yani iktisaden güçsüzün yanında olmalıdır.

Değerli Arkadaşlarım,

Türkiye ekonomisi 1970'lerin sonunda girdiği bunalımdan henüz tam çıkabilmiş değildir,

1980 sonrasında fiyat artışları ve ihracat alanlarında nisbi de olsa olumlu etkisi olduğu söylenen politikaların Türkiye'yi içinde bulunduğu dar boğazdan çıkarabildiğini tesbit etmek ne yazık ki. şu anda mümkün değildir.

Büyüme hızı, olması gereken düzeye halen çıkamamıştır.

Devletin gelir yetersizliği sorunu çözülebilmemiş değildir.

İşsizlik, Türkiye ekonomisinin en büyük sorunlarından biri olmaya devam etmektedir.

Gelecek beş yıllık dönemde yüzde 2,2'lik bir nüfus artışı ve yüzde 1,5'luk işgücü arzı beklen-

SAAT 11'E
GELDİĞİNDE
OTURACAK
YER
KALMADI

SAHNENİN
GENEL
GÖRÜNÜŞÜ

TOPLANTIYA ÇOK SAYIDA BAYAN İŞÇİ KATILDI

nen Türkiye'de, işsizliğin bulunduğu seviyede korunması için bile yılda 1 milyon 400 bin kişiye yeni iş imkânı sağlamak gerekmektedir.

Genç bir nüfusa sahip olan Türkiye'mizde özel tedbirler alınmazsa, gelecek nasıl olacaktır? Çocuklarımızı nasıl bir yarın beklemektedir?

«İşsizlik nasıl önlenecektir ya da istihdam hacmi nasıl arttırılacaktır? Sorusuna, bu tarihe kadar emek/yoğun yatırımlara ağırlık verilmesi ve «sanayide tam kapasiteye ulaşılması» önerileri dışında bir cevap verilebilmiş değildir.

Bir yanda bu cevaplar, öte yandan ağır ihmal vardır.

Yönetim ise, olması gereken yerde; iktisaden güçsüzün yanında görünmemektedir.

Evet, Değerli Arkadaşlarım, Yönetim, bir süredir iktisaden güçsüzün yanında değildir.

Üç-beş Şirketin yanına, bir avuç sermayedarın arkasına oturtulmak isteniyor.

Bu durum demokrasinin bir gereği gibi gösterilmek isteniyor.

İş çevreleri konuyu saptırma gayretinde...

«Müsait ortamı.. Kap ve kaç...» İşte felsefe budur...

Gelir dağılımında giderek büyüyen adaletsizliği, gerçek ücretlerdeki yarı yarıya azalmayı, kara mizah konusu olan mutfağı görmezlikten gelen, Devleti tüm imkânlarıyla yanlarında isteyen bu gibiler için işsizliğin çözümü ücretlerin dondurulmasına, sosyal yardımların kaldırılmasına, serbest toplu pazarlığın unutulmasına bağlıdır.

Bunların gözünde, alın terini akıtan, kalkınmada tüm ağırlığı omuzlarında taşıyan, gelir değil «ücret» vergisi ödeyen işçiler «mutlu azınlık» olup çıkmışlardır.

Bunlara göre enflasyonun da üretim düşüklüğünün de sebebi işçilerdir ve işçilerin ücretleridir.

Yüzde 43'lerin çok gerisinde kalan, ama bunca gerçek karşısında verilmek zorunda kalınan 2 bin liralık bir farka bile bu sebeplerle karşı çıkmışlardır.

Asgari ücret gündeme gelir gelmez, bunun, başta inşaat sektörü olmak üzere, diğer önemli sektörlerde 3-4 misli yansıyacağı haberlerini yaymaya başlayanlar, gene aynı anlayışın aynı yapının insanlarıdır.

İzmir'de düzenlediğimiz toplantıda da söyledim; bu gibiler, hayatlarının hiçbir döneminde «asgari ücrete» mahkûm olmamışlardır. Asgari ücret alan bir işçinin, bugünkü geçim şartları içinde, ailesi ile birlikte çektiği ızdırabı bilmezler... Asgari ücretle insanlar nasıl aç kalır... Düşünmezler...

Gerçekleri derhal «sefalet edebiyatı...» sözü ile tahrif etmeye kalkışır.

Bu çarpık yaklaşımla; «yarınları» değil, «bugünü yaşama» alışkanlığı ile «Ekmek» sorununun çözümünde hiçbir mesafe alınamaz.

Sorun ortada kaldığı sürece, maalesef demokrasi de tartışmalı olmaya devam eder.

Değerli Arkadaşlarım,

«Ekmek» gibi «siyasal ve ekonomik demokrasi yoluyla Hürriyet» de, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin sağlıklı ve kalıcı olabilmesi için temel şarttır.

Bu konuda önce bir noktada «Sendikaların, sendikacılık hareketinin, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin içindeki yeri» konusunda birleşmek lazımdır.

Türkiye; ekonomik ve sosyal görüş ve hedeflerini paylaşmasa bile, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi içinde sendikaların varlığının kabul edildiği noktadan, sendikayı «yok» farzedecek bir noktaya asla getirilemez. Hiç kimse bunu yapamamıştır.

Hür sendikacılıktan, hür sendikacılık anlayışından sapılmadığı sürece, hiç kimse bunu yapamayacaktır.

Sendikaların hür sendikacılık hareketinin çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin en önde gelen teminatı olduğunda, demokrasiye içtenlikle bağlı herkesin, her çevrenin birleşmesi lazımdır.

Her yerde söyledim. Tekrar ediyorum:

Bir ülkede hür sendikacılık çembere sokulmak istenirse; çalışanlar içinde önemli bir kesim, salt çalıştırılma statüleri sebe-

biyle sendika özgürlüğünden mahrumsa; sun'i ayrımlarla temel hak ve özgürlüklerden yoksun hale getirmeye çalışılıyorsa; işçiler ekonomik hak ve özgürlüklerini, çıkarlarını korumak ve geliştirmek için kurdukları örgütleri özgürce yönetemiyorsa; yöneticilerini yasal sınırlamalar sebebiyle serbestçe seçemiyorsa; programlarını ve çalışma hedeflerini özgürce tesbit edemiyorsa; sendikalar toplumdan tecrit edilmiş bir biçimde, idarenin keyfi tasarruf ve kararlarına karşı etkin güvencelerle korunamıyorsa o ülkede demokrasi tartışmalı hale gelir.

Bunun gibi, işçilerle işverenler arasındaki menfaat çelişkisini akılci dengelere kavuşturabilmenin, iş uyuşmazlıklarını en aza indirebilmenin yegane aracı olan serbest toplu pazarlık ve bu hakkın yegane teminatı olan grev, kısıtlamalar yüzünden etkin biçimde kullanılamıyorsa, «sorunlar mecburi tahkim yoluyla çözülmeli» düşüncesi egemen kılınmak isteniyorsa, demokrasinin geleceğine güvenle bakmak zorlaşır.

Değerli Arkadaşlarım,

Siyasal ve ekonomik demokrasi yoluyla Hürriyet sadece bunlarla da sınırlı değildir.

Bir ülkede kamu özgürlükleri, çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin gereklerine göre düzenlenmemişse; düşünce özgürlüğü kısıtlı, basın suskunsa; işçinin çalıştığı işyerlerinin yönetimine ve denetimine katılma hakkı elinden alınmışsa, demokrasi tartışmalı olur.

Bizlere ve sizlere düşen görev ise, demokrasiyi tartışmalı olmaktan çıkarmak, kalıcı ve sağlıklı olmasına gayret sarfetmektir...

TÜRK-İŞ topluluğu bu gayret içinde olmuştur. Bu gayret içinde olmaya devam edecektir.

«Ekmeği»; «siyasal ve ekonomik demokrasi yoluyla hürriyeti» sağlayabilen yapı toplumsal huzurun da, adaletli bir barış düzeninin de ön şartıdır. Bu «ÜÇ» lü, demokrasinin teminatıdır.

Bugün herkesce cevabı araştırılmak gereken soru; «Türkiye'nin bu noktaya ne kadar yakın olduğu ve aradaki mesafenin kapatılabilmesi için nelerin yapılması gerektiği» sorusudur.

Değerli Arkadaşlarım,

Çıkamaz vardır...

«Ekmek»te...

Sendikal hak ve özgürlüklerde çıkamaz vardır.

Bu çıkamaz, işçiye ücretini vermeyen işverenin tutumunda vardır.

Bu çıkamaz, hileli iflâsını isteyip, milyarlarca lira tutarında işçi alacağının üstüne yatmaya kalkışanın sorumsuzluğunda vardır.

Bu çıkamaz, işçiyi gerçek anlamda temsil eden sendikaların karşısına sarı sendika kurdurup, baskı yapmaya kalkışanda vardır.

Bu çıkamaz, işçiden kestiği dahil, milyonları bulan prim borcunu ödememek için her çeşit dalavereyi çevirenlerin tutumunda vardır.

Bu çıkamaz, kendi batağını kurtarabilmek için işyerini kapatmaya çalışan; işçinin yılların emeği sonunda yegane teminatı

olan kıdem tazminatının üstüne yatan; resmi mercileri aldatanlarda vardır.

Bu çıkamaz, işçiyi sendikalı diye işinden atmaya kalkışanda vardır.

Bu çıkamaz, sözleşmeye rağmen, işçiye hakkını vermeyende; «gitsin yıllar sonra mahkemeden karar alsın» diyende vardır.

Bu çıkamaz, işçinin sağlıklı çalışması için gerekli yasal tedbirleri almayan; insanı, insan hayatını ilgilendiren bir konuda bile kârını düşünenler de ve bunu denetlemekle görevli olanların görevini yapmamasında vardır.

Bu çıkamaz, daha uygulaması başlamadan tesbit ettiği sözde ilkelerle serbest toplu pazarlık hakkını dinamitlemeye çalışanlarda vardır.

Bu çıkamaz, haktan hukuktan söz edip, Devleti hayali ihracat oyunları ile milyarlarca lira dolandıranlarda vardır.

Bu çıkamaz, bunu önlemekle, bunu denetlemekle görevli iken, konuyu basite alanlar, üstüne sünger çekmeye çalışanlarda vardır.

Bu çıkamaz, izlenmekte olan ekonomik politikanın çarpıklığında vardır.

TOPLANTIDAN
BİR
BAŞKA
GÖRÜNÜŞ

TOPLANTIYA İLGİ BÜYÜKTÜ

Bu çıkmaz, işçi ile sendikası-
nın arasına girmeye kalkışanda,
işçiyi sendikasıdan koparmaya
çalışanda, sendikacılık hareketi-
ni bölmeye uğraşanda vardır.

Bu çıkmaz, Y.H.K.'nın gele-
ceğin uyumsuzluklarının temelini
atan ve kazanılmış haklarımızı
ortadan kaldıran kararlarında
vardır.

Bu çıkmaz, aylardır bekletilen
toplu iş sözleşmesi yetkilerinde
vardır.

Biz de, bu çıkmazları aşmak
için varız...

Ve var olmaya devam edece-
ğiz.

Değerli Arkadaşlarım,

Adaletli ve haysiyetli bir Ba-
rış...

Bu hepimizin özlemidir.

Hür Sendikacılık akımının en
önemli vasfı, çoğulcu ve özgür-
lükçü bir yapı içinde, sistemden
kaynaklanan çatışmaları «diya-
log» yöntemi ile çözmeyi benim-
semiş olmasıdır.

Batı demokrasisinin en önem-
li yönü, çoğulcu bir yapıda, kar-
şıt görüşlere sahip olanların
varlığını kabul etmek, çatışma-
ları diyalog yoluyla çözmeye ça-
lışmaktır.

Ama, diyalog için «diyalog
şartlarının yaratılması» lazımdır.

Bu şartları yaratabilmek için
de, yaşatabilmek için de, yıl-
lardır çalışıyoruz.

Alçak gönüllülükle, efendilikle,
dikkatle, sorumlulukla, Yasalar-
dan milim sapmadan sorunları
çözmeye uğraşıyoruz.

Ama herkes bilmelidir ki; işçi-
işveren ilişkilerinde sağlıklı bir
yapı, sadece bizlerin katkısı ile
kurulamaz.

Sorunları çözmeye diyalog
yöntemini tek başına bizler ya-
şatamayız.

Hepiniz okudunuz...

Türkiye İşveren Sendikaları
Konfederasyonu da, bu Konfede-
rasyona bağlı çeşitli sendikalar
da bir takım ilkeler tesbit etmiş-
tir.

Ne ilkeleridir bunlar?

Söyliyeyim: Toplu sözleşme
düzenini, serbest toplu pazarlık
hakkını daha başlamadan çık-
maza sokacak ilkeler...

Pazarlığı ipotek altına alma
cabası...

Biz bu ilkeleri hazırlayanları,
yıllar öncesinde hayata geçirme-
ye çalışanları çok yakından bi-
liyoruz.

«Kimdir bunların mimarı» ta-
nıyoruz.

Yılmayacağız...

Diyalogu yaşatmakla herkes
sorumludur.

Bu gerçeği öğretene kadar
mücadele edeceğiz.

Toplu sözleşme düzenine geç-
mek üzere olduğumuz şu gün-
lerde bir defa daha söylüyorum;
İşverenler çok dikkatli bir du-
rum muhakemesi yapmak zo-
rundadırlar.

Böylesine sorumsuzlukla; iş-
çinin hakkını vermemekle; sarı
sendikalar yaratmakla; işçinin
ücretinin ve tazminatının üstüne
yatmakla; Devletten vergiyi, si-
gortadan primi kaçırmakla; «fir-
sat bu fırsattır» deyip, işçinin
temel haklarının ortadan kal-
dırılması için gerçekleri saptır-
makla Türkiye'de işler nerelere
gider?

Kendileri bunun neresinde ka-
lır?

İşverenler ve işveren örgütleri
bu durumu dikkatle değerlendiri-
mek zorundadır.

Gerçekte bu durum muhake-
mesi sadece işverenler tarafın-
dan değil, Türk Milletinin mut-
luluğunu, huzurunu hedef alan
çalışmalara ve sorumluluğa ta-
lip olan herkes tarafından dik-
katle yapılmalıdır.

Bu yapılırken, işçiler adına
«hak» dediğimiz, «Hürriyet» de-
diğimiz unsurların; demokrasiyi
«demokrasi» yapan temel nitelik-
lerin birer «ihsan» olmadığı ka-
bul edilmelidir.

İşçi hak ve özgürlükleri bir
lütuf değildir.

İşçi hak ve özgürlüklerini dü-
zenleyen uluslararası hukuk ku-
ralları, hukuk anlayışında ula-
şılan seviye, işçi haklarının tem-
el insan hakkı olarak kabulü
ve tüm uluslararası belgelerde
yerini bulması işçilerin yıllar sü-
ren mücadelesinin sonucudur.

Bu mücadele ile özgürlükler
küçük bir azınlığın imtiyazı ol-
maktan çıkarılmıştır.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasi bu temel üzerinde yükselmiştir.

Eğer böyle bir demokrasi anlayışından yana isek, demokrasiyi gerçekten içimize sindiriyorsak, tüm kurallarına saygılı olmak zorundayız.

Nedir bu kurallar?

Neyin eksikliği var?

Birçok eksiklikler vardır.

İşçi hak ve özgürlüklerinin gerçek anlamda var olup, olmadığı sorusunu sorduran çok sayıda eksiklik vardır.

Sendikal faaliyetlerdeki kısıtlamalar...

Sendikaların iç yönetimlerine müdahale eden hükümler...

Sınırları belirsiz idari denetim kaygı kaynağıdır.

Denetim anlayışı başlıbaşına bir sorun olmaya namzettir...

Sendikaların tüm faaliyetlerinde hesap vereceği tek unsur, onu katkısı ile ayakta tutan işçiler olmalıdır.

Kural budur.

Biz hiçbir zaman Devletin denetimine de karşı çıkmış değiliz.

Denetime karşı olmak başka; denetimin siyasal iktidar elinde uygulanma şekline karşı çıkmak başkadır.

Denetim adına sendikaların siyasi baskı altına alınmasına karşı çıkmışızdır.

Karşı çıkmaya devam edeceğiz.

Denetimin kötü niyetle kullanılmasına izin veremeyiz.

Böyle bir denetim anlayışı işçi hak ve özgürlüklerini teminat altına alan uluslararası hukuk kurallarına aykırıdır.

Bu düzenlemeler büyük Atatürk'ün direktifleriyle girdiğimiz Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın sözleşmelerine aykırıdır.

Sadece bunlar mı?

Toplu sözleşmelerde özellikle grev hakkına yönelik sınırlamalar; grev yasakları; hükümete grevi erteleme imkânının verilmesi ve sonuçları; grevin durdurulma şartları; grev gözcülerinin ve grev mahallinin tabii olacağı rejim; ihlal halinde karşılaşılabilecek fevkalâde ağır müeyyideler; işverenlere stoklarını eritme, mamûl, yarı mamûl ve ham maddelerinin grev sırasında işyerine sokulması ve işyerinden çıkarılması imkânlarının tanınması; çalışma şartlarının düzenlenmesinde mecburi tahkimi ön plânda tutan yaklaşım, bütün bunlar, bu kısıtlamalar derin kaygı konusudur.

TÜRK-İŞ topluluğu yirmi yılı aşkın bir süre gerektiğinde grev uygulaması içinde bulundu.

Zorunlu hallerde hemen her işkolunda grev yaptınız. Grev yaptık.

Hangi grevimiz kötü niyetle suçlanabilir?

Hangi grevimizde makineler tahrip edildi?

Hangi grevde zorbalık yapıldı?

Biz greve çıkarken işyerini, makineleri bir dakika içinde işbaşı yapacakmış gibi bıraktık ve muhafaza ettik.

Kanun ne diyorsa, bundan şaşmadık.

Ama haksız genellemelerle, suçlamalarla grev hakkının kısıtlanması yoluna gidildi.

İşçi hak ve özgürlüklerinin kullanılmasında grev emniyet sübabıdır. Hakların korunmasında, kotarılmasında, geliştirilmesinde işçi çaresiz bırakılırsa, kısıtlamalardan işverenler kötü niyetle istifadeye kalkıştırlarsa fırtına olur.

Böyle bir fırtına, barışı alır götürür.

Buna kimsenin hakkı yoktur.

Değerli Arkadaşlarım,

Yapılmak gereken durum muhakemesinin temel kônuları bunlardır.

Bunlar gibi, İş Yasasının çıkmazları vardır.

İşçi hak ve özgürlüklerini do laylı olarak ilgilendiren çeşitli yasaların yol açtığı çıkmazlar vardır.

Sorunun en talihsiz yönü, tüm bu düzenlemeler karşısında, yarını değil, bugünü yaşayan bir kısım işverenlerin «tamam mesele bitmiştir...» demeleridir.

YÜZLERDE
İŞÇİ
OLMANIN
GURURU
VARDI

BÜYÜK TOPLANTIDAN BİR BAŞKA GÖRÜNÜŞ

İşverenler, yarattıkları bu cenderenin, geçmişte olduğu gibi, gün gelip kendilerini de ciddi çıkmazlara sürükleyebileceğini görmüyorlar.

Sağlıksız bir toplu pazarlık sisteminden kendilerinin işçi-işveren ilişkilerinin de büyük zararlar görebileceğini hesaba katmıyorlar.

Diyeğim ki; bunu görmemek, hesaba katmamak «işlerine geliyor»

Ya diğerleri?..

İşte, «herkes bir durum muhakemesi yapmalıdır» derken, «yarınlar nasıl yön verilecektir» sorusuna cevap bekliyorum.

Bu soruya dikkatle cevap verilmelidir.

Hepimiz bu ülkenin çocuklarıyız. Hepimiz bu ülkede yaşıyoruz. Yurdumuzun yarınları, milletimizin mutluluğu, devletimizin gücü ve güvenliği hepimizin sorunudur. Her vesile ile söyledim. Tekrarlıyorum:

«Hepimiz aynı geminin içindeyiz. Bu değerlere omuz silkemeyiz. Bana ne diyemeyiz.»

İşte bu sebeptendir ki; ilkeleri, inançları, geleneği, çalışma yöntemi, değerlere olan sarsılmaz

bağlılığı bilinen bir topluluğun, TÜRK-İŞ topluluğunun yöneticisi olarak, demokrasiye ve hür sendikacılığa gönül vermiş herkese,

İşçi hak ve özgürlükleri önündeki engelleri beraber aşalım.

Bu engellerin; sorumsuz davranışların sosyal yapımızda yol açabileceği tahribatı bu günden önleyelim.

İşçinin hakkına hukukuna saygılı olmanın, emeğe lâyık olduğu değeri vermenin asgari koşullarını birlikte tesbit edelim

İşçi hak ve özgürlüklerine saygı ile bakılan bir ortamın Türkiye'yi ulaştıracağı kalkınma seviyesinden birlikte gurur duyalım.

«Devlet» olması gereken yere, birlikte oturalım.

Ekonomide bir avuç sermayedarı değil, Milletin büyük çoğunluğunu; işçiyi, köylüyü, memuru, emekliyi, dulu, yetimi, kısacası iktisaden güçsüzü kollayalım.

Bizleri izleyecek nesillere, «çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi yaşatacak şartları biz yaratık» diyebilelim.

Bu sonuç, Türk milletinin isteğine ve özlemlerine uygun olur.

Bu sonuç demokrasinin sağlıklı olmasına, kalıcı olmasına yarar.

Değerli Arkadaşlarım,

«Ekmek»...

Siyasal ve ekonomik demokrasi yoluyla Hürriyet.

Adaletli, haysiyetli Hürriyet.

Adaletli, haysiyetli Barış.

El ele, omuz omuza sürdüreceğimiz çalışmalarda hedef budur.

Bu hedefe ulaşabilmenin ön şartı birlik ve beraberliktir; fabrikada, işyerinde, muhitinizde, şubede ve sendikada el ele vermektir; birbirini sevmek, birbirine destek olmaktır.

Türk işçisi geçmiş tecrübelerden ders almak zorundadır.

İşçiyi bölmek bazı çevrelerin işine gelir...

Bölünmemeyi bilmeliyiz.

Değerli Arkadaşlarım,

Ufukta zor günler var...

Çıkmazlar var...

Türk işçisinin bunları aşamaya çalışacağını sananlar aldaniyorlar.

Bunlar işçiyi tanımıyorlar.

Türk işçisini cendere içine sokmaya kalkışanlar, bundan yarar umanlar yanıldıklarını göreceklerdir.

Kötü niyete dayalı bütün hesaplar iflâs edecektir.

Hizaya geleceklerdir.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasiyi yaşatacak, sürekli kırılacak şartlarda birleşeceklerdir.

Hür Sendikacılık hareketi ile birlikte yaşamayı öğreneceklerdir.

Öğreteceğiz.

Sorumluluk çizgisinde herkes, ama herkes birleşecektir.

Hepinize sevgiler, saygılar sunuyorum.»

HAK ARAMA TOPLANTILARI ve TÜRK-İŞ

Yurdumuzun en büyük işçi kuruluşu olan TÜRK-İŞ, bir süreden beri «Hak Arama Toplantıları» düzenlemeye başlamıştır. TÜRK-İŞ gibi önemli ve etkili bir baskı grubunun böylesi toplantılar düzenlemesi ilk bakışta yadırganabilir. Hemen belirtmek durumundayım ki, TÜRK-İŞ yöneticileri işçi hareketinin başarısında kamuoyunun son derece büyük önem taşıdığını bilmekte ve toplantılarla kamuoyunu oluşturmaya çalışmaktadırlar.

İlki İzmir Atatürk Kapalı Spor Salonu, ikincisi İstanbul'da Belediye Açık Hava Tiyatrosunda yapılan bu toplantıların Sendika Temsilcileri Baştemsilcileri ve Şube Yöneticileri seviyesinde yapıldığı unutulmamalıdır. Her iki toplantıda da bölge temsilcilerinden sonra TÜRK-İŞ Ge-

nel Başkanı konuşmakta; gerek temsilcilere, gerekse kamuoyuna mesaj iletmektedir. TÜRK-İŞ gibi bir kuruluş meşru zeminlerde Hak Arama Toplantılarına başlamışsa bunda sebep aramak TÜRK-İŞ Yöneticilerini TÜRK-İŞ'e bağlı kuruluşların liderlerini bunalan sebepleri araştırmak gerekir.

Zaman zaman belirttiğimiz gibi 12 Eylül Yönetimi ülkede mal ve can güvenliğini sağlamış, Türkiye'yi bir iç savaşın eşiğinden döndürmüş, verdiği söze sadık kalarak Türkiye'ye çok partili demokrasinin kapısını açmıştır. Hazırlanan Anayasa milletimizin çok büyük bir çoğunluğunun kabulüne mazhar olmuş ve bu Anayasa ile Devleti güçlendirme amaçlanmıştır.

TÜRK-İŞ, cümlelemin bildiği üzere devletin güçlü olmasını her zaman savunan bir teşkilattır. TÜRK-İŞ Siyasi hayatımızda istikrarı, ekonomik hayatımızda da istikrarı savunmuştur. Hal böyle iken, neden Hak Arama Toplantılarına ihtiyaç duyulmaktadır? Kısaca, bu soruyu cevaplandırmaya çalışırsak şu noktaların dikkate alınması gerektiğini görürüz: Çok partili demokrasi; hür sendikacılık hareketi olmadan, bu sendikacılığın batılı manada faaliyetlerini sürdürmesinde imkan tanınmadan halkın özlem ve isteklerine cevap veremez.

Hür sendikacılık hareketi; Uluslararası Çalışma Teşkilatı (ILO) nun kabul ettiği sözleşme ve tavsiye kararlarında nitelik ve niceliği belirlenen sendikacılıktır. Hür sendikacılık hareketi; kısa adı (ICFTU) olan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Ana Tüzüğünde ve bu Konfederasyonun genel kurullarında kabul edilen ilke ve prensiplere bağlı sendikacılıktır. Hür Sendikacılık Hareketinin temel sloganı Ekmek-Barış-Hürriyet'dir.

Hür sendikacılık hareketinin vazgeçemeyeceği iki temel hak vardır. Serbest toplu pazarlık ve grev hakkı. Yasalar bu iki hakkı kullanılamaz hale getirirse, ülkede sıkıntı başlar. Türkiye'de yeni Sendikalar Kanunu ile Yeni Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu, bazı

hakları sınırlandırmıştır. Mecburi tahkimden yani Yüksek Hakem Kurulu'nun sözleşmeleri tanınmaz hale getirmesinden sonra serbest toplu pazarlık hakkına geçiş kolay olmamakta sendikacılık hareketi yeterli çalışma imkanı bulamamaktadır.

Serbest toplu pazarlık dönemi bütün şartlarıyla henüz başlamamıştır. Sıkıntı nerede ise, bu sıkıntı nerede ise, bu sıkıntılar işte bu hak arama toplantılarında TÜRK-İŞ Genel Başkanı Sayın Şevket YILMAZ tarafından bir bir ortaya konulmaktadır. Yankıları hiç şüphesiz geniş olan bu toplantılardan beklenen sonuçlar kısa dönemde alınamayabilir. Ancak; orta vadede mutlaka meyveleri toplanacaktır.

Unutulmaması gereken odur ki; hayat pahalılığı giderek artmakta, Enflasyon hızı durdurulamamakta ve reel ücretlerde işçinin satın alma gücünde kayıplar devam etmektedir. Bu durum haksızlıktır. Haksızlıkların giderilmesi için meşru zeminlerde mücadele etmek hür sendikacılığın vazgeçilmez görevidir.

Hak Arama Toplantıları bundan böyle de devam edecek, çalışanlara, ilgili ve yetkililere, özetle kamuoyuna gerçekler anlatılacaktır. TÜRK-İŞ'in amacı sürekli ve kalıcı bir çalışma barışını gerçekleştirmek ve böylelikle de ülkeye hizmet etmektir.

Suskun, durgun ve içine kapanık bir sendikacılık anlayışı TÜRK-İŞ Yönetiminden beklenemez. Zaten suskun ve beceriksiz bir yönetimi Türk İşçileri hazmedemez. TÜRK-İŞ Yönetimi Anayasa hazırlıklarından başlayarak işçilerle ilgili yeni kanunlarda da bütün gücüyle çalışmış, gerçekleri duyurmaya olabildiğince gayret göstermiştir. Şimdi işçilerin ve işçi sendikalarının özellikle TÜRK-İŞ'in ne istediğini, ne beklediğini öğrenmek ve bu isteklere cevap vermek başta iktidar olmak üzere parlâmentodaki siyasi partilerin görevidir. Bekleyelim ve netice alma çabalarımızı sürdürürken neler olabileceğini birlikte görelim.

40 BİN METAL İŞÇİSİNİ İLGİLENDİREN GÖRÜŞMELER, ÖZBEK'İN KONUŞMASI İLE BAŞLADI

Metal işkolunda ilk toplu sözleşme görüşmesi başladı

**ÖZBEK: «YHK'NUN
ORTADAN KALDIRDIĞI
HAKLARIMIZI YENİDEN
ELDE ETMEK İÇİN
MÜCADELE EDİYORUZ»**

TÜRK-İŞ'e bağlı TÜRK METAL Sendikası, Türkiye Metal Sanayicileri Sendikası (MESS) ile işkolunun ilk Serbest Toplu İş Sözleşmesi masasına oturdu.

25 Mayıs 1984 Cuma günü saat 11'-de Ankara'da SSK Genel Müdürlüğü

toplantı salonunda bir tören düzenlendi. TÜRK METAL Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Özbek**, MESS ile başlanan Grup Toplu İş Sözleşmelerinin 200'e yakın işyerinde çalışan TÜRK METAL Üyesi 40 binin üzerindeki Metal işçisini kapsayacağını söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri **Sadık Şişli**, çok sayıda Milletvekili, TİSK Genel Başkan Yardımcısı **Metin İplikçi**, TİSK Genel Sekreteri **Rafet İbrahimoğlu**, Gazi Üniversitesi Rektör Yardımcısı **Prof. Dr. Kâmil Turan**, bazı Üniversite Öğretim Üyeleri, Çalışma Bakanlığı ile TÜRK METAL Sendikası bazı Şube Başkan, Yönetici ve İşyeri Temsilcilerinin katıldıkları açılış törenindeki konuşmasında Mustafa Özbek, geçmiş dönemde ülkenin bölünüp parçalanmak istendiğini, fabrikaların yakılıp yıkıldığını kaydettikten sonra, «Anadolu'nun

saf ve temiz insanlarını kullanarak zaman zaman işkolumuzdaki işçileri öne

itererek Devleti köşeye sıkıştırmaya çalışanların günahlarına ortak olanları tabii ki biliyoruz. Şimdi, o saf ve temiz işçi kardeşlerimiz TÜRK METAL'in çatısı altında bulunuyorlar. Biz bu kardeşlerimizle Devlete, Millete, fabrikalara ve işe sahip çıkacağız. Ancak haklarımızdan da taviz vermeyeceğiz» dedi.

YENİ DÖNEMDE İSTENENLER

TÜRK METAL Sendikası Genel Başkanı **Özbek**, yeni dönemdeki tekliflerini de özetle şöyle sıraladı :

— 12 Eylül öncesi masada hallettiğimiz ancak Yüksek Hakem Kurulunca ortadan kaldırılan haklarımızın yeniden eide edilmesini istiyoruz.

— Klasik Toplu İş sözleşmesi anlayışı yerine, ilmin, aklın, mantığın ve tek-

niğin gerektirdiği sistemlerin konulmasını sağlayacağız.

— Sosyal haklarda eşitlik sağlayacak ve Fiks rakamlar yerine ücrete bağlı, ücret yükseldikçe yükselecek ve bir sonraki toplu iş sözleşmesi masasına gelmeyecek şekilde bir ücret düzeni yerleştirmeye çalışacağız.

— Ücrette ise geçmiş yılların kayıplarını, günün şartlarını ve gelecek yıllardaki muhtemel gelişmeleri göz önünde tutuyoruz.

— Yapılacak sözleşmenin uygulamasının da tam olarak yapılmasını öngören ve ihtilafların barışçı yoldan çözümlenmesine ait tekliflerimiz mevcuttur.

— Bütün işyerlerinde tüketim kooperatiflerinin kurulmasını isteyen ve sendikanın gözetiminde kurulacak yapı kooperatiflerine üye olacak işçilere konut kredisi verilmesini öngören talebimiz vardır.

— İşyerlerinde çalışanların ibadetlerini yapabilmeleri için ibadet yerleri açılması en önde gelen taleplerimiz arasındadır.

— İş Gruplandırma Sisteminin iş yeri ayrımı yapılmadan uygulanmasını, sistemin ıslah edilmesini ve topluma benimsetilmesi gerektiğini vurguladık.

— Günümüze kadar yapılan Toplu İş Sözleşmelerinde yer alan ceza metotlarından yavaş yavaş vazgeçilerek, daha insancıl bir yaklaşımla teşvik

metotları tekliflerimizi de içine alan Toplu İş Sözleşmesi Tasarımının müsbet değerlendirilmesini rica ediyorum.»

SADIK ŞİDE'NİN KONUŞMASI

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Sadık Şide, bütün işçilerin göz ve kulaklarının bu törende olduğunu ve serbest toplu pazarlık dönemine girilmesinden büyük mutluluk duyulduğunu, Hükümet'in iş barışını koruması gerektiğini söyledi ve «Demokrasiler iş barışıyla başlar ve onunla devam eder. İşçilerimiz öncelikle derli toplu ve güçlü Sendikalarda toplanmalıdırlar» dedi.

MESS Yönetim Kurulu Başkanı Bahri Ersöz ise, «Yeni dönemin çeşitli zorlukları olacaktır. İşçiler bazı beklentiler içindedirler. İşverenler de ağır finansman yükü altında yeni ekonomik tedbirlere ve piyasa ekonomisinin şartlarına uyma çabası içindedirler» şeklinde konuştu.

TISK Genel Başkan Yardımcısı Metin İplikçi, zamanında verilmeyen hakların fayda sağlamıyacağını vurguladı.

Açılış töreninde TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Sadık Şide, TÜRK METAL Sendikası Genel Başkanı Mustafa Özbek, MESS Yönetim Kurulu Başkanı Bahri Ersöz ile TÜRK METAL ve MESS Yöneticileri, Serbest Toplu Pazarlık görüşmelerinin başlamasına ilişkin Protokolü imzaladılar.

GÖRÜŞME ÜÇ GÜN SÜRDÜ

TEKSTİL İŞKOLUNDA İLK SÖZLEŞMEYİ TEKSİF YAPTI

- PULCUOĞLU VE SAFİR İŞVERENİYLE TEKSİF ARASINDA YAPILAN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ İLE İŞÇİLERE BİRİNCİ YIL % 30 VE 6 BIN, İKİNCİ YIL % 30 VE 5 BIN LİRA ÜCRET ARTIŞI SAĞLANDI.

TEKSİF Sendikası ile Manisa'da kurulu Pulcuoğlu ve Safir Tekstil Sanayi İşverenleri arasında, 6 numaralı tekstil işkolunun ilk toplu iş sözleşmesi imzalandı.

Toplu Sözleşme düzenine yeniden geçildikten sonra, TEKSİF Sendikasının yaptığı bu ilk sözleşme ile işçilerin ücretlerine birinci yıl % 30 ve 6 Bin lira, ikinci yıl % 30 ve 5 bin lira zam yapıldı.

Üç gün süren görüşmeler sonunda imzalanan Toplu İş Sözleşmesiyle 1500 işçinin ücretinde Sosyal Yardımlarla birlikte yüzde 92 oranında artış oldu.

TEKSİF Sendikasından yapılan açıklamaya göre, Bursa'da kurulu Tekstil Sanayi İşyerlerinde çalışan yaklaşık 5 bin işçi adına TEKSİF ile Tekstil Sanayi İşverenleri Sendikası arasında yapılan görüşmeler devam ediyor.

M. SADIK ŞİDE, SÖZLEŞME PROTOKOLÜNÜ İMZALİYOR

KIDEM TAZMİNATI FONU

Çalışma hayatıyla ilgili konular arasında bugünlerde yeni bir önem kazanmakta olan KIDEM TAZMİNATI FONU hakkında çok çeşitli düşünceler ve görüşler vardır.

Kısa bir süre önce Konfederasyonumuzca hazırlanıp yetkililere sunulmuş olan Kanun Teklifi, sendikacı Milletvekilleri tarafından TBMM'ne verilmiş bulunmaktadır. Bu arada başka bir Kanun tasarısının da Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlandığı bildirilmiştir.

Bütün bunlardan sonra KIDEM TAZMİNATI FONU nedir? Ne değildir? e bakmak ve görüşlerimizi bir kez daha tekrarlamak gerekli olmuştur. Önce, Kıdem Tazminatı hakkındaki berraklaşmış olan TÜRK-İŞ görüşünü hatırlamak lâzımdır.

«— KIDEM TAZMİNATI, İşçinin Ödenmesi sonraya bırakılmış ücret parçasıdır.»

Bunun gerekçesi, herhangi bir malın veya hizmetin üretildiği yerde işverenler, maliyet hesabını Kıdem Tazminatı payına da yer vermek suretiyle yapmakta olduğudur. Sigorta primi işveren payı gibi....., Üretilen mal satıldığında elde edilen meblağda Kıdem Tazminatı payı da vardır. Ancak bu pay daha sonra ödenmek üzere işverence alıkonulur. Bu sebeple öyle bir düzenleme yapılmalıdır ki İşçi bu hakkını tam alabilsin, her hangi bir şekilde bu temel hakkı eksilmesin, kaybolmasın, yok olmasın...., Çünkü KIDEM TAZMİNATI— Ödenmesi sonraya bırakılmış bir ücret parçasıdır. Ücret işçinin hakkıdır.

Fakat uygulamada Kıdem Tazminatı hakkından mahrum kalan işçiler vardır. Çeşitli sebeplerle İşinden ayrıldığında Kıdem Tazminatını alamayan işçilerin bu temel hakkı İşverenlerde, müesseselerde kalmaktadır.

Kıdem Tazminatı Fonu Kanun Teklifi bu adaletsizliğin kaldırılması için yapılmıştır.

M. Sadık ŞİDE

TÜRK-İŞ Genel Sekreteri

Kıdem Tazminatı Fonu Kanunu'nun Teklifimiz doğrultusunda çıkması halinde şu üç temel yarar sağlanacaktır;

a) — İşçiler Çalışma Hayatı boyunca bütün hizmetleri toplamından Kıdem Tazminatı alacaklardır.

İş hayatından ayrıldıkları gün, Emeklilik İkramesi şeklinde ödenecek bu Tazminat, Kamu Sektörü veya Özel Sektör ayırmadan Kadrolu veya geçici İşçi olduğuna bakılmadan hizmet yılı ile 30 günlük kazancının carpılmasından bulunacak rakam olacaktır.

b) — Ayrıca, İş mevzuatında yer alan kötü niyet tazminatı ve İşten Çıkarma Tazminatı, Kanunda öngörülen şekil ve şartlarda İşverence ödenmeye devam edilecektir. Ancak bu ödemeler, sebebiyle Emeklilik İkramesi şeklinde verilecek son Kıdem Tazminatından mahsup edilemeyecektir.

c) — İşçinin Kıdem Tazminatı hakkı ettiği gün Fon'dan derhal ödenecek, aylarca hatta yıllarca bekletilmeyecektir.

Görüldüğü gibi bu Kanun Teklifi, yıllardır İşçinin özlemini duyduğu yeni bir düzenleme getirmektedir.

Bu gün bazı işyeri ve bazı işletmelerde İşçiler, yaşlarını ve hizmet yıllarını doldurdıkları halde Kıdem Tazminatını uzun zaman alamayacaklarından korktukları için Emekliliklerini talep edememektedirler.

Bazı İşverenlerin bu konudaki kabalılaşmış cevabı, «Tazminatı ödeyecek paramız yok» «Demir veya kömür verelim. Devlet Tahvili ile ödeyelim.» «Taksitli bağlayalım veya paramız olduğunda öderiz.» şeklinde olmaktadır.

Son Beş yıl içinde Kamu ve Özel Sektör'de sık sık rastlanan

bu olaylar sonunda işçilerin Kıdem Tazminatı alacakları toplamının birara 36 Milyar liraya kadar yükseldiği kaydedilmiştir.

Bu sıkıntılar mahkemelere intikâl ettirilmiş, İşveren müesseselerin Kıdem Tazminatı borcuna, mahkeme masrafları ve Avukat vekalet ücretleri de eklenmiştir.

Görülüyor ki; Kıdem Tazminatı Fonu Mevzuatı artık gereklidir. Kısa sürede Kanunlaşması ve uygulamaya girmesi beklenmektedir.

Bu kanun için uygulaması zor olur» diyenler ve çalışmalara kuşku ile bakanlar vardır. Bu kimselere göre; Kıdem Tazminatı Fonu'na İşverenler, Primlerini düzenli ödemeyecekler ve Sosyal Sigortalar Kurumunda olduğu gibi yüksek miktarda Prim Borçları birikecek ve Fon zor durumda kalacaktır. Bir bakıma bu endişeler doğrudur.

Ancak, Konfederasyonumuzca hazırlanmakta olan başka bir Kanun Teklifi, Sigorta Prim alacakları içindir, Teklifte önce birikmiş Borçların kurtarılmasıyla ilgili, takiben bundan böyle prim borcu bırakılmamasını öngören, hapis cezasına kadar ağır müeyyideleri ihtiva eden maddeler yer almaktadır.

Sigorta primleri için yapılan bu yasal düzenleme Kıdem Tazminatı Fonu Primleri için de aynen geçerli olacaktır.

2869 Sayılı Kanunla değişik 1475 sayılı Kanunun 14. Maddesinin son iki fıkrası :

«İşveren sorumluluğu altında ve sadece yaşlılık, emeklilik, malüliük, ve toptan ödeme hallerine mahsus olmak kaydıyla Devlet veya Kanunla kurulu Kurumlarda veya % 50 hisseden fazlası Devlete ait bir bankada veya bir Kurumda işveren tarafından KIDEM TAZMİNATI ile ilgili bir FON Tesis edilir.

Fon Tesisi ile ilgili hususlar kanunla düzenlenir.» şeklindedir. Kanunun bu amir hükmü en iyi şekilde yerine getirilmeli. Ve yeni yasal düzenleme eksiksiz yapılmalıdır.

İşçinin yıllardır özlemini duyduğu bu düzenleme bîhakkın bu Kanun ile sağlanmalıdır. Çünkü bir ömür boyu çalışan işçinin yeğane mali güvencesi KIDEM TAZMİNATIDIR.

TÜRKİYE - AET İLİŞKİLERİ

TÜRKİYE-AET KARMA PARLAMENTO
KOMİSYONU TARAFINDAN TBMM DE
DÜZENLENEN TÜRKİYE-AET İLİŞKİLERİ
KONULU TOPLANTIDA TÜRK-İŞ GENEL
BAŞKANI ŞEVKET YILMAZ'IN
YAPTIĞI KONUŞMANIN METNİ

«Türkiye'nin Batı Avrupa uygarlığı içindeki yerinin teşcili bakımından önemli bir dönüm noktası olan bu toplantının düzenlenmesinden ötürü Türk işçileri adına duyduğum memnuniyeti belirterek, en derin saygılarımı sunuyorum.

Büyük Atatürk'ün Türkiye Cumhuriyeti için gösterdiği «çağdaş uygarlık hedefi, Batı Avrupa içinde yer almayı gerektirmektedir. Siyasal anlamda mutlaka Batılı olmalı, temel ekonomik ve siyasal tercihlerimizi bu çerçevede düzenlemeli, Batı uygarlığı dışındaki bölge ve ülkelerle de ancak ekonomik çıkarlarımızın gerektirdiği ölçüde ilişki kurmalıyız.

Türkiye'nin, Batı Avrupa'nın vazgeçilmez bir parçası olduğu, hem bizim tarafımızdan, hem de Batı Avrupa tarafından çok iyi bilinmelidir.

Ne Türkiye Avrupa'sız, ne de Avrupa Türkiye'siz olabilir.

Türkiye'nin Avrupa Topluluğu ile olan ilişkilerinin adil ölçülerle geliştirilmesi amacıyla, Sayın Cumhurbaşkanımızın ilgilerinden ilham alan ve TBMM nin ilgili Komisyonu tarafından başlatılan bu çalışmaları memnuniyetle karşılıyoruz. Ve daha geniş ve ayrıntılı biçimde devam etmesini diliyoruz.

Bu çalışmalara, Türk işçilerini temsilen, ülkemizde hür sendikacılığın tek temsilcisi ve azimli takipçisi olan TÜRK-İŞ'in davet edilmesini de özel bir teşekkür nedeni olarak kaydediyoruz.

Türkiye'nin Batı Avrupa uygarlığı ile bütünleşmesi, kaçınılmaz bir takım düzenlemeleri gerektirmektedir.

Elbette ki, Avrupa topluluğuna eşit ve adil şartlarla katılmamız nihai amacımızdır. Bu amaca ulaşırken, ülkemizin çıkarlarını herşeyden önce düşünmek de, hepimizin asli görevidir.

Türkiye, demokrasi ideallerini paylaştığı Batı Avrupa ile aynı güvenlik sisteminin askeri ve maddi ağır yükümlülükleri Türkiye'nin omuzlarındadır. Sadece bu gerçek bile, ülkemizin Avrupa

topluluğu içinde adil şartlarla yer alması ve bu bütünleşmeden yararlanması için yeterli gerektirir.

Türkiye'nin Avrupa Topluluğuna adil şartlarla katılabilmesi için, şimdiki ekonomik sıkıntıların halledilmesi ve ulusal ekonominin uluslararası zeminde diğer ülkelerle boy ölçüşebilir hale gelmesi gereklidir.

Bunun için de, başka bir çok ülke gibi ülkemizde de görülen ekonomik durgunluk döneminin artık sona ermesi, ulusal kalkınmamızın yeniden hız kazanması, sanayimizin Topluluk üyeleriyle rekabet gücüne ulaşması, yeni yatırımlarla ülke içinde geniş istihdam imkânlarının yaratılması. İşsizlik baskısının asgariye indirilmesi ve milli gelir bölüşümündeki adaletsizliğin giderilmesi şarttır.

Avrupa Topluluğuna adil şartlarla katılmamız ancak bu temel hedeflere varıldıktan sonra mümkün olacaktır. Bu nedenle, siyasi kadrolarımızın bu temel hedeflere süratle varacak doğru ekonomik politikaları seçip uygulamaları gereklidir.

Avrupa Topluluğuna katılmakla, ekonomik beklentilerimizin yanı sıra, sosyal açıdan da beklediğimiz çok şey vardır.

Her şeyden önce, 1986 yılında gerçekleşmesi beklenen «işgücünün serbest dolaşımı», ülkemiz açısından hayati önem taşıyan vazgeçilmez bir husustur. Halen Topluluk içinde 12 milyon, ülkemizde de 4 milyona yakın işsiz bulunduğu düşünülürse, serbest dolaşımın bugünkü şartlarda işlemesi ciddi bir sorun olarak görünmektedir. Ancak, Türkiye içinde istihdam yaratıcı ekonomik politikalara bağlı olarak, Parlamentomuzun ve Hükümetin yapacağı temaslarda bu konuda gerçekçi uzlaşmalara varılması mümkün olabilir. Bu alanda yapılacak çalışmalarda TÜRK-İŞ'in desteği tam olacaktır.

Avrupa Topluluğu, insancıl bir davranışla, göçmen işçilere ayırım yapmamasını, çalışılan ülkenin kendin vatandaşlarına tanınan hakların tümü-

nün göçmen işçilere de tanınmasını istemektedir. Bu ilke, bizim gibi dışarı işçi gönderen ülkeler için büyük bir destektir. Bazı AET ülkelerinde bu konuda çektiğimiz sıkıntıları, AET Yönetiminin de bizim gözümüzle değerlendirdiğini biliyoruz ve bu konuda haklarımızın korunması için daha etkili girişimlerini bekliyoruz.

Topluluğa girmemiz halinde, işsizlik baskısı altındaki üye ülkelerde istihdam yaratmayı amaçlayan Avrupa Sosyal Fonundan yararlanmamız da kabil olacaktır. İşsizliğin yüksek olduğu İtalya'da, bu fonun 1 milyondan fazla insana iş alanı yaratmakta kullanılması, ilerde bizim de aynı kaynaktan önemli yararlar sayılabileceğimizi göstermektedir.

Topluluğa girmemiz halinde, kendi sosyal politikamızı, Topluluğun ortak sosyal politika normlarına uyum sağlayacak şekilde düzenlenmemiz gerekecektir. Ortak ideallerimiz bakımından bu hususun pratikte güçlük yaratacağı kanısında değilim. Millî gelirin daha adil bölüşümü, sosyal adaletin sağlanması, çalışanlar arasında ayırım yapılmaması, işçinin iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı korunması, işçinin çalışma ve yaşama şartlarının iyileştirilmesi, işyerinde ve ülke genelinde hür sendikaların söz ve karar sahibi olmaları gibi, Topluluk sosyal politikasının temel ilkeleri, bizim de kendi ülkemizde hayata geçirmeye çalıştığımız sosyal politika hedeflerimizdir.

Avrupa Topluluğu ile ilişkilerimizin gelişmesi, bu hedeflere varmamızı kolaylaştıracaktır.

Meselâ, en az kazanan % 20 nüfus ile en çok kazanan % 20 nüfus arasındaki fark, İngiltere'de yaklaşık 5 kat, bizde ise yaklaşık 16 kattır. İlişkilerimizin gelişmesiyle, millî gelir dağılımındaki bu haksızlığı düzeltme ve sosyal adaleti sağlama gayretlerimiz hız kazanacaktır.

Avrupa Topluluğu ülkelerinde, sendikalaşma ve toplu sözleşme hakları bakımından işçilerle memurlar arasın-

da bir fark yoktur. İlişkilerimizin gelişmesiyle, memurların da hür sendikacılık hareketinin çatısı ve himayesi altına girmeleri yolundaki gayretlerimiz de hız kazanacaktır.

Avrupa Topluluğu ülkelerinde, işçilerin işyeri yönetimine ilişkin kararlara katılması yaygın bir uygulamadır. Hatta, bazı Topluluk ülkelerinde, bunun da ötesinde, kâra katılma sistemleri de vardır. Toplulukla olan ilişkilerimizin gelişmesiyle, bu alandaki haklı gayretlerimiz de kazanacaktır.

Avrupa Topluluğu ülkelerinde, hür sendikaların ülke çapında sosyal ve ekonomik konularda söz sahibi olması ilkesi vardır. Topluluk literatüründe bu ilkeye «Sosyal Diyalog» adı verilir. Hem Topluluğun üst yönetiminde, hem de üye ülkelerde sosyal diyalog ilkesi titizlikle uygulanmaktadır. Ekonomik ve sosyal konularda işçi-işveren-devlet üçlüsünden meydana gelen üç taraflı kurulların gittikçe daha fazla ağırlık kazandığını görüyoruz. Toplulukla olan ilişkilerimizin gelişmesiyle, bu alandaki gayretlerimiz de hız ve haklılık kazanacaktır.

Topluluk ile olan ilişkilerimizin gelişmesi, saydığım sosyal düzenlemelere yardımcı olacaktır. Ancak, daha da önemlisi, bu sosyal düzenlemelerin bir an önce yapılması da, ülkemizin Topluluk ile olan ilişkilerinin gelişmesine yardımcı olacaktır.

Çünkü, coğrafi bakımdan da ayrılmamız mümkün olmayan Avrupa Topluluğu, esas olarak Demokrasi ideali üzerine kurulmuştur. Yukarıda saydığım ve daha da sayabileceğim sosyal ve siyasal düzenlemeler, Batı Avrupa'nın anladığı anlamda gerçek bir demokrasinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Demokrasinin güçlenmesi ve yaşamasında, yani saydığım hususların ve benzerlerin gerçekleşmesinde, Topluluğun idealleri ile ülkemizin idealleri arasında hiç bir fark yoktur.

Ülkemiz, hürriyetlerin yanlış kullanılmasının getirdiği bir takım ciddi bunalımları kısa sürede aşarak, tekrar demokrasiye dönmüş ve hürriyetleri ölçülü kullanmanın demokrasinin teminatı olduğu bilincine ulaşmıştır.

Ülkemizde demokrasinin asıl teminatı, en başta Sayın Cumhurbaşkanımız ve mesai arkadaşları olmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisidir, bu

Meclisin Salonlarında yazılı Büyük Atatürk'ün «Hakimiyet kayıtsız şartsız Milletindir» emridir, siyasal partilerimizdir, vatandaşlarımızdır, basınımızdır...

Ve izin vererseniz, demokrasimizin bir başka önemli teminatı da, Türk işçilerini Atatürkçü ve sosyal adaletçi çizgide temsil eden TÜRK-İŞ'tir...

İşte burada, demokrasinin bütün teminatlarının bir araya gelerek, bizim taleplerimize kulak vermesi gibi demokratik bir mutluluk yaşıyoruz. Tek başına bu durum bile, bütün çalkantılardan sonra demokrasinin ülkemizde gerçekten var olduğunun ve güçlendiğinin esaslı bir kanıtıdır.

17 Haziran 1984 tarihinde Topluluk üyesi 10 ülkede yapılacak olan hür seçimlerle yeni Avrupa Parlamentosu oluşacak ve bu yeni Parlamento, Türkiye-AET Karma Parlamento Komisyonunun Avrupalı Parlamenter üyelerini seçecektir. Karma Komisyonun Türk üyeleri, Avrupalı Parlamenterlerle görüşürken, TÜRK-İŞ'in buradaki bu toplantıya katıldığını, Türkiye'nin Avrupalı olma hedefini desteklediğini, bu amaçla da Batı Avrupa ülkelerindeki çağdaş işçi hak ve özgürlüklerini savunduğunu anlatabilirler, ve bu durumu Türkiye'deki demokrasinin güçlü bir göstergesi olarak takdim edebilirler.

Bilindiği gibi, TÜRK-İŞ, çalışma hayatımızın daha demokratik ve adil hale gelmesi için gerekli yasa değişikliği talebini, TBMM'de gurubu bulunan siyasal partilere iletmıştır. Avrupa ile temas edecek olan Parlamenterlerimiz, bu hususu da gururla söyleyebilirler. Hele, umudumuz üzere, bu yasalarda beklediğimiz tashihatlar o tarihe kadar gerçekleşirse, Batı Avrupa'nın katılımcı demokrasisinin Türkiye'de fiilen işlediğini de gösterebilirler.

TÜRK-İŞ'in ücretlere ilişkin haklı talepleri de o zamana kadar gerçekleşir ve işçi ücretlerinde reel artış sağlanırsa, o zaman parlamenterlerimiz, Türkiye'deki gelir bölüşümü adaletsizliğinin de fiilen düzelmeye başladığını anlatabilirler.

Bizim bütün taleplerimiz, mensubu bulunduğumuz hür dünyanın tatbikatı doğrultusundadır. Bu nedenle, bizim taleplerimiz dinlendiği, kabul edildiği ve uygulandığı ölçüde, parlamenterlerimiz, hür dünya ile ve özellikle Avrupa Topluluğu ile olan temaslarında rahat edeceklerdir.

Anayasamızın çerçevesi içinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın dirayetli önderliğinde, ve Parlamentomuzun demokrasiye olan bağlılığı sayesinde, çalışma yasalarında öngördüğümüz tashihatın yapılacağına, ve Türkiye'deki işçi hak ve özgürlüklerinin Avrupa Topluluğu seviyesine geleceğine inanıyorum. Ve, TÜRK-İŞ'in Atatürkçü geleneği ve demokrasiye bağlılığı nedeniyle de, bu hak ve özgürlüklerin, 45 milyon tümünün mutluluğu için kullanılacağını ve bütün ülkeye huzur getireceğini de sizlere temin ediyorum.

Tekrar edeyim ki, benim bugün burada, yüce Parlamentonun çatısı altında, bu şerefli kürsüden, bu müstesna topluluğa hitap edebilmem, ve sendikal taleplerimizi tekrarlayabilmem, özlediğimiz sosyal diyalogun en üst düzeyde gerçekleşmeye başladığının mutlu bir işaretidir. Bu başlangıcın devam etmesi ve aynı doğrultuda sonuca ulaşması, ülkemizin hür dünya ve özellikle Avrupa Topluluğu içinde mevcut itibarının daha da artmasına vesile olacaktır.

Bu durum, Sayın Parlamenterlerimizin Avrupa'daki haklı mücadelesine güç katacak ve ikna imkânlarını arttıracaktır.

Aynı şekilde, önümüzdeki haftalarda Brüksel'de toplanacak olan ICFTU İcra Kurulu ile Genevre'de toplanacak olan Birleşmiş Milletlere bağlı ILO Genel Kurulunda da, bizim sözlerimiz, buradaki toplantıya katılmış ve taleplerimizi savunmuş olmaktan aldığımız güçle, daha etkili olacaktır.

Hür dünya ülkelerinde 90 milyona yakın işçiyi temsil eden en büyük uluslararası işçi kuruluşu ICFTU İcra Kurulunun asli üyesi olarak, bu toplantıdan ve bundan sonraki diyaloglarımızdan alacağım güçle, ülkemizi ve TÜRK-İŞ'i çok daha güçlü biçimde temsil edebileceğim için kıvanç duyuyorum.

İşçi-işveren-devlet, hep birlikte, Büyük Atatürk'ün emrettiği çağdaş uygarlık yolundaki kararlı yürüşümüzün başarısı için; Türkiye'nin Avrupa Topluluğu içinde onurlu ve adil biçimde yerini alabilmesi için; yapılacak çalışmalarda bütün varlığımızla destek sunmaya hazır olduğumuzu bir kere daha arz ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Değerli Parlamenterlerimize çalışmalarında başarılar diliyor, TÜRK-İŞ ve Türk işçileri adına en derin saygılar sunuyorum.

Osman Nuri TEKMAN
TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik Uzmanı

SSK 39. GENEL KURULU

Sosyal Sigortalar Kurumu'nun 38'in ci Genel Kurulunu müteakip TÜRK-İŞ Dergisinin 1983 Haziran ayı (171) sayısında çıkan yazımızda;

«Bu durumda malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları 1982 yılı gelir-gider muvazenesi yapıldığında sigorta kollarının 165.340.566.387.41 TL. bir gider fazlası ile diğer bir deyimle bir açıkla sonuçlanmıştır.

506 Sayılı Kanunun 137. maddesinden kaynaklanan ve birikim kapitalizasyon) sistemine dayanan bu hesaba göre bir matematiksel açık bulunmaktadır.

Raporda bu sigorta kollarının 1982 yılındaki prim gelirleri tutarı 112.166.433.512.73 TL. ilk gelire karşın, fiili giderler toplamının 111.413.042.148.59 TL. olduğu görülmektedir.

Bu duruma göre (Maden işyerleri hariç) % 20 olan prime göre, nisbi maliyet % 19.86'ya ulaşmıştır.

Dağıtım (repartition) sisteminin bir göstergesi olan nisbi maliyete göre bir açık bulunmamakta hatta % 0,14 oranında da olsa bir fazlalık mevcuttur.

İşte bu olağanüstü taleplerin sonucu nisbi maliyetin, prim oranına bu kadar yaklaşmış olması endişe vericidir. Nisbi maliyetin, nihayet prim oranını aşması halinde doğacak olağanüstü durum, Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları priminin yükseltilmesi veya Kurumun birikmiş fonları kullanılması yolu ile aşılabılır.

Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarındaki olağanüstü durumun birikmiş fonlarla geçiştirilmeyip, prim artışına gidilmesi düşünüldüğü takdirde, işte hastalık sigortasındaki bu durum değerlendirilmesi ve bu suretle ne sigortalının ücret kaybına, ne de Hazinesin vergi azalmasına yol açmayacak çare olarak kullanılmalıdır.

Söyleki, nisbi maliyeti % 8,23'ü geçmeyen Hastalık Sigortası primi yasa da yapılacak bir değişiklikle % 11'den % 9'a indirilerek, bu şekilde doğacak fark % 2'nin, % 1 işçi % 1 işveren hissesi olarak Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primine eklenmesi sağlanmalıdır.» demiştik.

Bu yıl, Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarında nisbi maliyetin % 20,29 seviyesine çıktığı, (Maden işyerleri hariç olarak) % 20 olan prim oranını aştığı görülmüştür. (SSK 1983 Çalışma Raporu Sh. 33)

Hastalık Sigortasında ise, yine % 11 prime karşın nisbi maliyetin % 6,62 olduğu görülmektedir.

Geçen yılki yazımızda da belirttiğimiz gibi;

«Aslında Hastalık Sigortasının gelir fazlası ile sonuçlanması, bu sigorta dolayısıyla verilmesi gereken yar-

dımların tam olarak sağlanmaması ile 506 Sayılı Kanun gereği olan koruyucu hizmetlerin geliştirilmemiş olması sonucudur.»

Bu durumda yine geçen yılki önerimizi tekrarlamakta yarar görürüz.

«Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarındaki olağanüstü durumu birikmiş fonlarla geçiştirilmeyip, prim artışına gidilmesi düşünüldüğü takdirde, Hastalık Sigortasındaki durum değerlendirilmeli ve bu suretle ne sigortalının ücret kaybına, ne de Hazinesin vergi azalmasına yol açmayacak çare kullanılmalıdır.»

Yazımızı böylece bitirirken Hastalık Sigortası ile ilgili olarak, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun 8 Mayıs 1984 tarih X-Hast. Sig. D. 1093/4847-031-423182 sayılı ve 3265 numaralı (örneği aşağıda verilen) genelgesi ile Hastalık Sigortası hükümlerine göre, Kurumun Diş Tedavi ve Protez Merkezi veya Kliniği bulunmayan yerlerde Sigortalılar ile Kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, Malûllük veya Yaşlılık aylığı almakta olanların Diş Protez ve tedavilerinin temini için belı esaslar dairesinde, Kurum dışına sevklerinin uygun görüldüğünü duyururuz.

Düzeltilme :

Geçen sayıda «SSK Hastaneleri» başlıklı yazımızın ikinci sütununda 1 nci satırdaki (1.3.1951 tarihinden beri işçi adına) ibaresi (1.3.1951 tarihinden beri hastalık sigortası primi olarak ödedikleri paralar ile yine o tarihten beri işçi adına) olacaktır, özür diler, düzeltilir.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : X-Hast. Sig. D. 1093/4847-031-423182 Ankara
Konu : Diş Tedavileri ve ağız Protezleri hk. 8 Mayıs 1984

G E N E L G E
3265

İLGI : 23.8.1978 tarihli, 2381 sayılı genelge.

Bilindiği üzere, 5.1.1981 tarihinden itibaren, sigortalılarla Kurumumuzdan sürekli işgöremezlik geliri, malûllük veya yaşlılık aylığı almakta olanların, 506 Sayılı Yasa'nın Hastalık Sigortası hükümlerine göre, diş protez ve tedavilerinin temini için Kurum dışına sevkleri durdurulmuş idi.

Bu defa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca, Kurumumuzun Diş Tedavi ve protez merkezi veya kliniği bulunmayan yerlerde sigortalılar ile Kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, malûllük veya yaşlılık aylığı almak ta olanların diş protez ve tedavilerinin temini için, belli esaslar dairesinde, Kurum dışına sevkleri uygun görülmüş bulunmaktadır.

Anılan Bakanlığın sözkonusu onayında belirtilen esaslar muvacehesinde,

I — DIŞ TEDAVİLERİ

Kurum sağlık tesisinin, Diş Tedavi ve Protez Merkezi veya Kliniğinin ve anlaşmalı diş hekimimizin bulunmadığı, dolayısıyla diş tedavilerinin Kurumumuzca sağlanmadığı yerlerdeki sigortalılar ile Kurum sağlık yardımlarından yararlanan diğer kimselerin, diş tedavilerinin temini için, bulundukları yerdeki Devlet veya Üniversite Hastanelerine sevk edilmeleri, tedavinin anılan sağlık tesislerinde de sağlanamaması halinde, en yakın Kurum sağlık tesisine gönderilmeleri gerekmektedir.

II — AĞIZ PROTEZLERİ

Kurumumuzun Diş Tedavi ve protez merkezi veya kliniği bulunan yerlerdeki sigortalılar ile Kurumumuzdan sürekli işgöremezlik geliri, malûllük veya yaşlılık aylığı almakta olanların ağız protezleri anılan tesislerimizde sağlanması gerektiğinden, bu kimselerin ağız protezlerinin temini için Kurum dışına sevk edilmeleri mümkün bulunmamaktadır.

Kurumumuzun Diş Tedavi ve Protez Merkezi veya Kliniği bulunmayan yerlerde ise, ilgide kayıtlı genelge eki «506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 2167 Sayılı Kanunla Değiştirilen 32. Maddesinin (B) Fıkrasında Belirtilen Ağız Protezleri ile ilgili Olarak Yapılacak Yardıma ilişkin Yönetmelik»in 2. maddesinde sözü edilen sabit ve hareketli protezlerin yapım ve tamiri (Kuron, Kuron çıkarılması tek çenede hareketli tam protez, tek çenede hareketli kısmi protez, Akrilik hareketli protez tamiri) hususlarında, 506 Sayılı Kanunun değişik 123. maddesi hükmüne göre sözleşme yapma talebinde bulunacak diş tabiblerinin çok acele olarak Genel Müdür-lüğümüze «Sağlık» koduyla bildirilmesi icap etmektedir.

Sağlık tesisimizin mevcut olduğu, ancak ağız protezlerinin Kurumumuzca yapılamadığı yerlerdeki sigortalılar

ile Kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, malûllük veya yaşlılık aylığı almakta olanların, ağız protezlerinin temini için Kurum sağlık tesisine müracaat etmeleri halinde, varsa diş hekimi, bulunmadığı takdirde, Başhekim veya yetkilisi tarafından mahallindeki sözleşmeli diş hekimimize gönderilmeleri gerekmektedir.

Kurum sağlık tesisinin bulunmadığı yerlerde ise, ilgililerin, ağız protezlerinin yapımı için, mahallindeki Kurum anlaşmalı hekimi, anlaşmalı hekimimiz de mevcut değilse, Sosyalizasyon hekimi tarafından, sözleşmeli diş hekimimize sevk edilmeleri icap etmektedir.

Sözleşmeli diş hekimimizin bulunmadığı yerlerde, ilgililerin lüzum gösterilerek ağız protezlerini, Kurum dışı hekim veya sağlık tesislerinde yaptırmaları halinde, protez bedellerinin protezin yaptırıldığı yere ait fatura tarihindeki katsayı esas alınmak suretiyle, anılan Yönetmelik esaslarına göre ödenmesi gerekmektedir.

Ağız protezlerinin temini için, 24.11.1978 tarihli, 2424 sayılı genelge ekinde örneği belirtilen raporla lüzum gösterilerek, sözleşmeli diş hekimimize veya Kurum dışı hekimlere yaptırılan ağız protezi bedellerinin, yapılan protezin lüzum gösteren hekim tarafından görülerek, uygun olduğuna dair şerh verilmek suretiyle onaylanmasını müteakip, ödenmesi icap etmektedir. Sözkonusu raporlar diş tabibince düzenlendiği takdirde, şemaya uygun olarak doldurulacak, branş dışı hekimlerce tanzim edildiğinde ise ağız protezine lüzum gösterilme yeterli görülecek, ancak bu takdirde, protezin uygunluğunun kontrolü bakımından, protezi yapan hekimce, yapılan protez şemada gösterilecektir.

Anılan genelge eki rapor örneğinden, Kurum hekimi bulunmayan yerlerdeki S.S.Y.B.'na bağlı Sağlık Ocaklarına gönderilmesi ve gereken açıklamanın yapılması lâzım gelmektedir.

Bahiskonusu Yönetmelikte sözü edilen asgari ücretin hesabına esas olacak Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyince tesbit edilen 1984 yılı ücret katsayıları Bölgele itibarıyla arka sahifede gösterilmiştir.

Bilgi edinilmesini ve yukarıda açıklanan esaslara göre işlem yapılmasını rica ederiz.

Nuri MADAZLI
Genel Müdür

Dr. Kemal BAYDAR
Genel Müdür Yard.

TÜRK-İŞ'İN DEPREMZEDELERE YARDIMI 100 MİLYON LİRAYI AŞTI

Geçtiğimiz yıl Erzurum - Kars ve havalisinde meydana gelen deprem felaketi nedeniyle TÜRK-İŞ'in açtığı yardım kampanyasından 40 milyon 2 bin 738 lira elde edildi ve bu para Hükümetçe daha önce belirtilen Emlâk Kredi Bankası Ankara Merkez Şubesi nezdindeki 10 numaralı hesaba devredildi.

TÜRK-İŞ'ten yapılan açıklamaya göre, Konfederasyona bağlı sendikaların, üye'leriyle katıldıkları kampanyada toplanan ve her vilayette Valiliklerce açılan hesaplara yatırılan yardımlar, bu rakamın dışında kalıyor.

TÜRK-İŞ yetkilileri, Vilayetlerdekiyle birlikte, toplanan yardımın 100 milyon lirayı aştığını belirttiler.

YÖNETİME KATILMA ve TÜRKİYE UYGULAMASI

Yönetime katılma, özellikle sanayileşmiş ülkelerde işçilerin temel amaçları arasında yer almaktadır. Yönetime katılmanın birçok ülkede bir hak niteliğine karıştığı ve ülkeden ülkeye değişen uygulamalar gösterdiği bilinmektedir.

Sanayileşme ile birlikte yönetime katılma olgusunun yaygınlaştığı görülmektedir. Bunda sınai gelişme ve sermayenin giderek kişisellikten çıkıp anonim bir nitelik kazanması rol oynamaktadır.

Yönetime Katılmanın Amaçları

Özel mülkiyet kurumunun mülk sahibine sağladığı yönetim ayrıcalığını ve tekeli yumuşatmak, yönetim yetkilerini emek ile paylaşmak ve çalışma yaşamını daha insancıl bir düzeye ulaştırmak ve böylece bir sınai ve ekonomik demokrasiye ulaşmak yönetime katılmanın esasını oluşturmaktadır.

Yönetime katılma sınırlı boyutlardan, işletmenin durumu hakkında bilgi almaktan başlayarak, ekonominin yönetimine ve ekonomik hayatın teşekkülüne kadar gidebilir.

Yönetime katılma, daha çok özgürlük, işçilerin ekonomik ve sosyal kesimlerde daha çok kişilik ve hak kazanmaları ve gerek mikro gerek makro ekonomik düzeyde yönetim gücüne ortak olmalarıdır.

Katılmanın temel amaçları üç tane-
dir:

1 — Siyasal-Sosyal Amaçlar

İşçinin yönetime katılmasından güdülen siyasal ve sosyal amaç sınai demokrasisidir. İlk defa 1897 de İngiltere'de Fabian Derneği ileri gelenlerinden Sidney ve Beatrice Webb «Sınai Demokrasisi» terimini ortaya atmışlardır.

Doç. Dr. Nur SERTER

Emekçilerin örgütler aracılığı ile sanayinin doğuşunda ve yönetiminde söz sahibi olmaya başlamaları makro düzeyde bir sanayi demokratikleşmesidir.

Demokratik bir düzeyde işçiler nasıl tüm vatandaşlara tanınan haklardan yararlanıyor, seçimlerde kendilerini yönetecek kişileri oy kullanmak suretiyle seçiyor ve siyasi yönetime katılıyorlarsa; çalıştıkları işletmelerde kendilerini doğrudan ilgilendiren kararlara katılmazlarsa bu çelişkili bir durum yaratır. Bu sebeple işçilerin oyları ve temsilcileri aracılığı ile işyeri düzeyinden başlayarak toplumun ekonomik yaşamına katılmaları doğal bir hak olmaktadır.

Üretimin oluşmasında önde gelen rolü oynayan emeği, yalnız başkaları tarafından alınan kararların uygulayıcısı —bir robot— durumundan kurtarmak, ona en azından sermaye kadar hak ve yetki tanımak görüşü YÖNETİME KATILMANIN sosyal amaçları içinde yer alır.

2 — Ekonomik Amaçlar

Yönetime katılmanın ekonomik amacı; tüm ekonominin işyerinden başlayarak işleminde ve gelişmesinde daha çok etkinlik sağlamak, kişisel ve toplumsal refahın artmasına yardımcı olmaktır.

İşçinin yönetime katılması ile verimin artması arasında doğrudan ve yakın bir ilişki vardır. İşyeri ile çalışanlar arasında sağlanacak yakınlaşmanın işyeri açısından sağladığı yarar tartışılmaz Japonya da işyerlerinde uygulanan bir yöntem bunun en canlı örneğini teşkil etmektedir.

İşyerlerinde çalışanlar üretim, çalışma koşulları, kullanılan teknoloji gibi konulardaki tekliflerini her yıl işverene iletmeleri istenmektedir. Bu teklifler içinde en iyilerinden uygulamada yararlanılmakta ayrıca bu teklifi yapanlara ödüller verilmektedir. Böylece işçi ile işveren arasındaki işbirliği ruhu güçlendirilmektedir.

İşyerinin benimsetilip, sevdirmesi için bazı unsurlardan yararlanılmakta marş, bayrak ve sloganlarla işçinin işyerine olan bağlılığı artırılmaktadır.

İşletmenin ekonomik durumundan çalışanların haberdar olmaları işçilerin kendi dışında alınacak kararların olumsuz sonuçlarından etkilenme ihtimalini azaltacağı gibi; dilek ve taleplerini de işletmenin zarar etmeyeceği bir düzeyde kararlamaları imkanı doğacaktır.

3 — Moral Amaçları

Bütün insanlar çalıştıkları işlerin kendilerini moral yönden de tatmin etmesini isterler. İnsan, daha az bir ücrete bile rıza göstererek moral yönden tatmin olacağı bir işte çalışmayı yeğlemektedir. Bu arzu, temelde insan olmaktan kaynaklanmaktadır. İnsanın akıl ve hür iradesini kullanmadan bir robot gibi çalışması onu manevi yönden yıpratmakta ve insan hasletiyle ters düşmektedir.

Kararlara katılmak, insanı çalışma gücü yanında zihin gücünü, karar verme yeteneğini geliştirmekte, onu bilgisini de artırmaya teşvik etmektedir.

YÖNETİME KATILMANIN KONULARI

1 — İşletmenin Genel Politikasına Katılma

Burada söz konusu olan işletmenin genel gidişine ilişkin konulardır. Örneğin, işletmenin genel faaliyet programları ya da işletmenin genel amaçlarının saptanması, genel denetim,

BİR KONUK

tüm olarak işletmenin yönetimi sorumluluğu, yüksek kademe yöneticilerinin atanmaları, işletmenin genel politikasına yön verici nitelikteki temel konular, genellikle işçilerin ya da temsilcilerinin (sendikaların) yönetime katılma konularının bir bölümünü oluşturur.

Genellikle bütün katılma düzenleri genel nitelikteki kararlara işçilerin de katılmalarını içerir. Yönetime katılmanın içeriği ve biçimleri yasalarda belirlenmiş ve saptanmış olan ülkelerde sınırların daralıp genişlemesi esnekliğe sahip değildir. Ama yasal esaslara dayanan katılma sistemlerinde katılmanın konuları ve alanları çok genel bir tanım içinde kalmışsa, katılma uygulamaları geniş sınırlı olma niteliğini kolaylıkla kazanabilir. Katılmanın içeriğinin ve biçimlerinin genellikle toplu pazarlık yolu ile belirlendiği düzenlerde, katılma konularının ve katılmaya ilişkin genel politikanın sınırlarının genişletilmesi açısından daha çok esneklik sağlanabilir.

2 — İşçilerin Belli Alanlarda İşletmenin Faaliyetine Katılmaları

a) Ekonomik konularda

Katılma konularının başında, işçilerin ekonomik konularda yönetime katılmaları gelir. İşletmenin uzun dönemdeki yatırım programları beklenen gelişmeler, üretim miktarı, üretim teknikleri, teknik değişmeler, verimlilik gibi konulardır. Yani işletmenin ekonomik politikası ancak bu politikanın saptanmasında işçilerin ve temsilcilerinin gerçekten etkin olabilmeleri için belli bir eğitim ve bilgi düzeyine ulaşmış olmaları gerekir.

Öte yandan ekonomik ve mali risklere katılmadan işletmenin ekonomik politikasına ve kararlara katılmanın bir dengesizlik yaratacağı da söylenmektedir. Öte yandan ABD ve İngiltere gibi bazı ülkelerde sendikalar, pazarlık özgürlüklerini sınırlar veya tamamen yok eder kaygısıyla ekonomik konularda yönetime katılma taraflısı görünmemektedirler.

Bir Avrupa ülkesinde ise işçilerin ekonomik kararlara katılmaları muhasebe hesaplarına ilişkin belgelere ulaşma, işletmenin genel durumu ve çalışmaları hakkında bilgi alma ve bunlara ilişkin kararlara katılma biçimindedir.

b) İstihdam konularında

İşletmede istihdam sorununun çeşitli yanları bulunmaktadır. İşveren açısından işin üretim programlarına uygun biçimde eve verimli olarak yürütülmesi önem taşır. Bunun içinde bilgi ve beceriye sahip vasıflı bir kadroya ihtiyaç vardır. Ancak işveren bu kadronun sayısı, sınırları konusunda artık tek söz sahibi değildir. İşçiler bu kararlarda söz sahibi olmak istemektedirler. Zira istihdamın istikrarı ve devamlılığı işçiler açısından büyük önem taşır. Çalışma hakkı istihdam edilmekle bir anlam kazanmaktadır. Hem verimin yükselmesi hem de işletme içinde işçi — işveren ilişkilerinin barışçı bir yönde gelişebilmesi için istihdamın istikrarlığı konusunda işçilerin de söz sahibi olmaları gereklidir.

Ayrıca işletmelerde izlenen istihdam politikası ülkenin istihdam politikasını etkiler. İşsizliğin yaygın olduğu ülkelerde işletmelerin işçi alma, işçi çıkarma, mesleki eğitim, çalışma saatlerinin azaltılması vb. konulardaki kararlarına işçilerin de katılmaları yararlıdır.

c) Çalışma koşullarında

Çalışma koşullarının en alt düzeyleri genel olarak yasalar, planlar veya toplu pazarlık yolu ile saptanır. İşletmeler bunlara uymak zorundadır. Bununla birlikte toplu pazarlıklı işletme düzeyinde olduğu ülkelerde işçiler temsilcileri aracılığı ile ücret ve diğer çalışma şartlarının işletme içinde saptanması imkanını bulurlar. Bu katılma işkolu, sanayi ve ulusal düzeyde yine kendi temsilcileri aracılığıyla gerçekleşmektedir. Planlama kuruluşlarında rol sahibi bulunduğu oranlarda da aynı sonuca ulaşıldığı söylenebilir.

YÖNETİME KATILMANIN YOLLARI

1 — Çalışanlara Bilgi Verme Yolu

Yönetime katılmanın en sade ve işletme yöneticilerini en az rahatsız edebilecek yollarından biridir.

— İşletmenin gidişi

— Tasarıları

— Çalışma yöntemlerinin iyileştirilmesi

— Kârın bölüşümü, yönetimin yürütülmesi vs.

Böylece işçi ile işveren arasında işletmenin durumu konusunda tam bilgi sahibi olmaktan çıkacak uyuşmazlıklar giderilebilir, gerilim kalır.

Bu, ilkel de sayılsa bir endüstriyel demokrasidir.

2 — Çalışanlara Danışma Yolu

İkinci adımdır. Amacı hem işçiyi psikolojik yönden tatmin etme, işyeri ile bir yakınlık sağlama; hem de yönetime alınacak hatalı kararları önlemedir.

İşletmenin refahı, işçiye refah sağlar. Onun için geriye dönüşmesi zor, hatalı kararlardan kaçınmak için etkin bir yoldur.

Ancak danışılacak konuları titizlikle seçmek gerekir. Teknik, karışık ve ileri derecede bilgi isteyen konular yetkililere danışılmalıdır. Personeli günlük çalışma koşullarını, ücretleri sosyal hizmetleri ilgilendiren konularda işçilere danışmak gerekir. İşçi temsilcileri de teknik konularda yetkililere danışarak görüş saptayabilirler. Böylece danışma hem aşağıdan yukarı hem de yukarıdan aşağı bir akım içinde olur.

3 — Çalışanlarla Toplu Müzakere Yolu

Çalışanlar müzakere yolu ile de yönetime katılabilirler. Böylece sonuçta müşterek bir karar alınmış olur. Henüz çalışanlar bu aşamada alınan kararları uygulama organlarında yer almamaktadırlar.

Böylece işçi ve işveren toplu müzakere yöntemleri dışında kalan ortak çıkarların tesbitinde danışma ve işbirliği içinde müzakere yolu ile yönetim amacıyla karar almaktadırlar. Şimdiki uygulamada toplu müzakere yolu işletmenin her alandaki çalışmalarını kapsamaktadır, genişlemiştir.

Devam Edecek

Nüfus ve artışı

Nüfus, yapısı ve toplumsal ödeni nedeniyle binlerce yıldır insanoğlunu ilgilendiren bir konudur. Dünya nüfusu hakkında ilk güvenilir bilgiler 17. Yüzyıla aittir. Buna göre, Dünya nüfusu 500 milyon dolayındadır. 1960 yıllarında 3 milyar olan ve günümüzde 4,1 milyara ulaşan Dünya nüfusunun 2000 yılında 6,3 milyara ulaşacağı varsayılmaktadır.

Dünya nüfusundaki sürekli artış, kaba doğum oranlarının artması koşullarının iyileşmesiyle, kaba ölüm oranlarının azalmasının sonucudur. Yıllık nüfus artış hızı gelişmiş ülkelerde % 1 dolayında iken, gelişmekte olan ülkelerde % 2,4 olarak belirlenmektedir.

Ülkemiz de nüfusu hızla artan ülkeler arasında yer almaktadır. Sanayileşmiş, gelişmiş ülkelerin çözümlediği bu problem ülkemizde de zaman kaybetmeden çözülmesi gereken sosyal problemlerin başında yer almalıdır.

İLK NÜFUS SAYIMI

Biliyoruz ki, nüfusun hızla artması gelişmeyi güçleştirmekte, hatta engellemektedir. Ülkemizdeki 1927 yılında yapılan Cumhuriyet dönemindeki ilk sayımdan önce, Osmanlı İmparatorluğu döneminde de bazı sayımlar yapılmıştır. 16 ncı Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu nüfusu Mısır, Irak, Tuna Nehri'nin arkasındaki Rumeli toprakları dışında 11,5 milyon olarak belirlenmiştir. II. Mahmut 1831. yılında yalnızca erkeklerin sayıldığı bir nüfus sayımı yaptırmıştır.

1884 yılında ise Osmanlı İmparatorluğunun nüfusu 28,9 milyon olarak belirlenmiştir. Cumhuriyet döneminde 1927 yılında yapılan ilk nüfus sayımından sonra ikinci sayım 1935 yılında yapılmıştır. Bunu izleyen sayımlar her beş yılda bir yapılmaktadır.

Nüfus sayım sonuçları değerlendirildiğinde, Osmanlı İmparatorluğundan günümüze kadar savaş yılları dışında nüfusumuzun sürekli olarak arttığını görmekteyiz. Üstelik binde 23 gibi bir hızla. Bu, İngiltere'nin nüfus artış hızının 4,5 katıdır. Bugünkü artış hızı değişmezse Türkiye'nin nüfusu 20 yıl içinde iki katına yükselecektir.

Bu durum sağlık, eğitim, konut gibi alt yapı hizmetleri ve istihdam bakımından önemli sorunlar yaratmaktadır. Toplumun iş olanakları çalışabilir nüfusun artış hızına koşut değildir. İş olanakları ve çalışabilir nüfus arasındaki bu dengesizlik, işsizliğe yol açmaktadır.

Nüfus artışı istihdam olanaklarının sınırlı olması nedeniyle köyden kente akımı, sonuç olarak da düzensiz kentleşmeyi beraberinde getirmektedir. Artan nüfus karşısında eğitim kurumları yetersiz kalmaktadır. Bu da toplumun eğitim düzeyinin düşük olmasına yol açmaktadır. % 7 olarak amaçlanan kalkınma hızı % 3 oranında artan nüfus tarafından emildiğinden % 4'e düşmektedir.

Nüfus artış hızının azaltılması durumunda kişi başına düşen gelir artacaktır. Konut, okul, hastane ve diğer sosyal yatırımların, toplam yatırımlar içindeki payını azaltacaktır.

Ülkemizde nüfusun hızla artması yukarıda kısaca özetlediğimiz sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle nüfus planlaması çalışmalarına gidilmiştir. Bu alandaki ilk çalışmalara dincilik ve ulusçuluk maskesi altında karşı çıkmıştır. Daha sonra 1965 yılında, günümüzde de yürürlükte olan «Nüfus Planlaması Kanunu» kabul edilmiştir.

KAYNAKÇA :

Emre KONGAR	: Türkiye'nin Toplumsal Yapısı III. Basım Bilgi Yayınevi, 1979
Akın İLKİN	: Kalkınma ve Sanayi Ekonomisi I.Ü.İ.F. Yayını 1974
Cavit Orhan TÜTENGİL	: 100 soruda Kırsal Türkiye'nin Yapısı ve Sorunları
Filiz BALTA	: Türkiye'de Nüfus artışı ve Kürtaj Sorunu. Yayınlanmamış Master tezi, 1982

Z. FİLİZ BALTA

Araştırma Görevlisi
M.Ü. B.Y.Y.D.

Saisko Eğitim Sitesinin açılışında bir konuşma yapan Kaya Özdemir ve açılıştan sonra başlatılan ve 1.5 ay süren kurslardan bir görünüm.

Kooperatifçilik seminerleri yapıldı

SAİSKO TÜKETİM KOOPERATİFİ EĞİTİM SALONU ve HALK KÜTÜPHANESİ HİZMETE GİRDİ.

AFL-CIO (Amerikan İşçi Sendikaları Konfederasyonu) Yardım Fonu ile yapımına SAİSKO Tüketim Kooperatifi ile birlikte başlanılan Eğitim Salonu geçtiğimiz ay içinde açıldı.

Aydınlıkevler Türk-İş Bloklarında oturan ailelerin kurduğu Saisko Tüketim Kooperatifi, geçmiş yıllarda kooperatifçilik ile ilgili eğitimler yapmıştı. Bu eğitimler sırasında eksikliği hissedilen en önemli hususlardan birisi de eğitimin yapılabilir bir salonun bulunmamasıydı.

Bu eksikliğin birlikte giderilmesi için Türk-İş'e ve AAFLI'ye müracaat eden kooperatif ilgilileri bir eğitim salonunun yapımı için yardım talebinde bulunmuşlardı. Türk-İş'in onayı alınarak AFL-CIO Yardım Fonu'nun Saisko da kullanılması kararlaştırıldı. Saisko Tüketim Kooperatifinin kullanılmayan

bir deposu yeniden dekore edilerek, eğitim sitesi haline dönüştürüldü.

ÖZDEMİR'İN KONUŞMASI

Eğitim Salonunun açılışında bir konuşma yapan Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir, tüketim kooperatiflerinin işlevlerinin yalnızca mal alıp mal satmak olmadığını vurgulayarak şunları söyledi:

«Açılan bu eğitim sitesi, bölgede bulunan, ev hanımlarına beslenme ve ev ekonomisi, çocuk gelişimi, aile bütçesi gibi konularda kurslar verecektir. Gençlere ve emeklilere yönelik programlar da düzenlenecek, çevre halkına eğitim verilecektir. Bu eğitimlerin faydalarının anlaşılması ile eğitim programları devam ettirilecektir»

KURSLAR BAŞLADI

Hacettepe Üniversitesi Beslenme ve Diyetetik Bölümü, TÜRK-İŞ ve AAFLI'nın işbirliği ile eğitim salonunda kurslar başlatıldı. 1.5 ay süren beslenme ve ev ekonomisi kurslarına 25'e yakın bayan kursiyer katıldı. Kurslar sonbaharda da devam edecek.

TÜRK METAL ŞUBE YÖNETİCİLERİ İÇİN KOOPERATİFÇİLİK TEMEL BİLGİLER SEMİNERİ SAMSUN'DA YAPILDI.

Türk-İş/Türk Metal/AAFLI Kooperatifçilik Semineri 14-18 Mayıs tarihleri arasında Samsun'da yapıldı. Türk-İş Eğitim Sitesinde gerçekleştirilen bir haftalık «kooperatifçilik temel bilgileri» seminerine, Türk Metal Şubelerinden 34 sendikacı ve kooperatifçi katıldı. Seminerde Kooperatifçiliğin tanımı ve ilkeleri ve ticaret şirketleri ile arasındaki farklar konusu Türk-İş Koop. Bürosu Müdürü Hüseyin Polat tarafından ele alındı. Karadeniz Birlik Genel Müdürü Doğan Erdil'de Türkiye'de kooperatifçiliğin genel durumu ve sorunları konusunu ele aldı.

Seminerde ikinci gün ODTÜ'den Doç. Dr. Duran Taraklı, Kooperatif Organları, konusunu ele aldı. İşçi Kooperatiflerinin Örgütlenme Modelleri ve Türkiye uygulamaları konusu Polat tarafından aktarıldı. Sendika

TÜRK-İŞ/AAFLİ/Türk Metal İşbirliği ile gerçekleştirilen Kooperatifçilik Semineri Samsun Eğitim Merkezinde 34 Sendikacı ve Kooperatifçinin katılımı ile gerçekleştirildi.

Genel Merkezleri ile Şubeler ve tüketim kooperatifleri arasındaki ilişkiler konusunu ise Türk-İş Koop. Organizatörü Sinan Vargı ele aldı. Kursiyerler Tarım Satış Kooperatifleri Samsun Bölge Birliği ile Karadeniz Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliğini de ziyaret ederek bilgi aldılar. Seminerin son gününde Metal işkolun da kurulmuş bulunan tüketim ve yapı kooperatiflerinin sorunları ile muhtemel çözüm yolları konusu tartışıldı. Panel bölümünde ise Türk Metal Sendikası için Kooperatif Örgütlenme Modeli ile kooperatiflerin kredilendirilmesi konularının tartışılması yapıldı.

— Diğer programlar —

Sendikalar ile yapılan sendika şube başkanları, şube yöneticileri ve işyeri temsilcilerinin katıldığı Kooperatifçilik Temel Bilgiler semineri önümüzdeki aylarda da sürdürülecek. Haziran ayı içinde HAVA-İŞ Sendikası işyeri temsilcileri için yine kooperatifçilik temel bilgiler semineri düzenleniyor.

KOOPERATİFÇİLİK ULUSAL SEMİNERİ ÇEŞME'DE YAPILDI.

TÜRK-İŞ/AAFLİ İşbirliği içinde gerçekleştirilen İşçi Kooperatiflerinin Teşkilatlanma Sorunlarının görüşüldüğü Kooperatifçilik Ulusal Semineri Çeşme'de yapıldı. Çeşitli sendikalar-
dan gelen genel merkez yöneticileri

ile İzmir Şubelerinden gelen sendika yöneticilerinin katıldığı seminerde, sendikalardan kooperatiflere aktarılabilecek kredi konusunda hazırlanan kredi yönetmeliği taslağı görüşüldü. Bilindiği gibi Petrol-İş Sendikası Genel Merkezi bu yönetmeliği uygulayarak iki tüketim kooperatifine toplam 12 milyon kredi aktarması yapmıştı.

İzmir Çeşme'de yapılan seminerin ana konusunu bu kredi yönetmeliğinin diğer sendikalar tarafından kendi bünyelerine uygun bir biçimde değişti-

rildikten sonra tüketim kooperatiflerine 2821 Sayılı Sendikalar Kanunu çerçevesinde kredi aktarılmasını sağlamaktı.

Bu amaçla düzenlenen seminerin ilk gününde Ege Üniversitesinden Prof. Dr. Ali Rıza Karacan, Türk-İş'ten Hüseyin Polat ve Sinan Vargı, 9 Eylül Üniversitesinden Doç. Dr. Fevzi Demir, Orta Doğu Teknik Üniversitesinden Doç. Dr. Duran Taraklı çeşitli konularda kursiyerlere bilgi aktardılar.

TÜRK-İŞ KOOPERATİFLEŞME MODELİ

Seminerin son gününde Türk-İş Genel Teşkilatlanma Sekreteri Orhan Balaban, Türk-İş'in Kooperatifleşme Modelinin esaslarını ve Teşkilatlanma Planını seminere katılan yöneticilere aktardı. Balaban konuşmasında, kooperatifçiliğin işkolu seviyesinde kurulan tüketim kooperatifleri ve onların işkolu seviyesinde kuracakları birlikler kanalı ile yürütüleceğini, sendikaların tüketim kooperatiflerine neden ve nasıl kredi aktarması gerektiği üzerinde durdu. Orhan Balaban, kredi yönetmeliği ile sendikaların kooperatifçilik teşkilatlanması konusunda da görüşlerini açıkladı.

TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Orhan BALABAN ve TÜRK-İŞ Koop. Bürosu Müdürü Hüseyin POLAT, TÜRK-İŞ'in kooperatifçilik teşkilatlandırma planına ilişkin yürüşleri açıkladılar.

PETROL İŞ SENDİKASI'NIN DESTEĞİ İLE BATMAN'DA PETROL İŞÇİLERİ İÇİN BÜYÜK BİR TÜKETİM KOOPERATİFİ HİZMETE GİRİYOR.

2821 Sayılı Sendikalar Kanununun hükümleri gereğince, sendika genel merkezleri tarafından tüketim kooperatiflerinin kredilendirilmesi konusunda ilk örnek olan Petrol-İş Sendikası mensuplarının faydalanacağı Batman Petrol-İş Tüketim Kooperatifi önümüzdeki günlerde hizmete girecek.

Eğitim Semineri

Batman Petrol-İş Sendikası'ndan gelen talep üzerine, bölgeye giden Türk-İş Kooperatifçilik Uzmanları, Türk-İş/AAFLİ Kooperatifçilik Projesi dahilinde

de bölgede bir eğitim çalışması gerçekleştirmişler, yaklaşık 35 işyeri temsilcisini çeşitli kooperatifçilik temel bilgiler ve işletmecilik konusunda aydınlatmışlardır. Seminer sonrası, tüketim kooperatifinin mağaza yerleşimi

ve satılacak mal gurupları konusunda birlikte çalışan uzmanlar ve işyeri temsilcileri, ayrıca muhasebe konusunda da çalışma yapmışlardır. Muhasebe Uzmanı Uğur Küçükaltan'ın da katıldığı seminer iki gün sürmüştür.

Batman'da düzenlenen seminerde TÜRK-İŞ Koop. Bürosu Müdürü Hüseyin POLAT, işyeri temsilcilerine kooperatifçilik temel bilgilerini ve kooperatif işletmeciliği konusunda bilgi verdi.

İLO'NUN 70. DÖNEM KONFERANSI, ÇALIŞMALARINI TAMAMLADI

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)'nın 70. dönem Konferansı 4 Haziran günü Cenevre'de çalışmalarına başladı. Konferansa Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** başkanlığında Türk-İş Genel Teşkilatlanma Sekreteri **Orhan Balaban**, Tek-Gıda-İş Sendikası Genel Başkanı **Zeki Gedik**, Türkiye Denizciler Sendikası Genel Başkanı **Emin Kul**, Şeker-İş Sendikası Genel Başkanı **Yaşar Doğualp**, Türk Metal Sendikası Genel Başkanı **Mustafa Özbek**, Türkiye Gazeteciler Sendikası Genel Sekreteri **Ziya Sonay**, Türk-İş Genel Başkan Danışmanı **Önder Aker**, Türk-İş Dış İlişkiler Müdürü **Şanar Tayşi** ve Türk-İş Batı Avrupa Temsilcisi **Derviş Albayrak** katıldı.

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün «sözleşme ve tavsiye kararlarının etkinliği ile denetim mekanizmasında karşılaşılan çıkmazların» ele alındığı Konferans'da Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz** bir konuşma yaptı ve ILO'nun sendika özgürlüğüne ilişkin sözleşme ve tavsiye kararlarının eksiksiz bir biçimde uygulanması için etkin önlemler alınması gerektiğini belirtti.

Konferansda ayrıca «istihdam sorunu», «işçilerin yaşam ve iş çevrelerinde işçi sağlığı bakımından alınacak önlemler», «sözleşme ve tavsiye kararların uygulanma koşulları» ele alındı.

Kadın işçilerle ilgili seminerlerden bir yenisi daha uygulandı

Türk-İş ile AAFLI arasında ortaklaşa planlanan Kadın İşçilerin Eğitimi çalışmalarının bir yenisi 11-14 Haziran tarihleri arasında Ankara'da yapıldı.

Türk-İş salonunda yapılan çalışmaların açılışında konuşan Genel Eğitim Sekreteri Kaya Özdemir, Türk-İş'in eğitime verdiği önem üzerinde durdu ve verimli çalışmanın ilk şartının eğitim olduğunu söyledi.

AAFLI Türkiye direktörü Tom Riley ise, çalışan kadınlarla ilgili ortak projenin planlanan şekliyle eksiksiz uygulandığını, bundan sonraki çalışmaların da aksatılmadan sürdürüleceğini söyledi.

Türk-İş Kadın İşçiler Bürosu koordinatörü Rahime Akdoğan da, çalışan kadınların kendilerine özgü sorunlarının, ayrı bir çalışma içinde değerlendirilmesi gerektiği için Türk-İş Kadınlar Bürosunun faaliyete geçtiğini söyledi.

Eğitim çalışmalarına eğitmen olarak Türk-İş Eğitim Müdürü Emre Kocaoğlu, Prof. Dr. Nermin Abadan Unat, Doç. Dr. Nurhan Süral ve Doç. Dr. Nermin Berki katıldılar.

Ankara'da
uygulanan
seminerden
bir
görünüş

TÜRK-İŞ
Kadınlar
Bürosu
Kordinatörü
Akdoğan
konuşurken

İstanbul toplantısından görüntüler

İSTANBUL BELEDİYESİ
AÇIK HAVA
TİYATROSUNDAKİ
TOPLANTIYA,
TÜRK-İŞ ÜYESİ
SENDİKALARIN MERKEZ
YÖNETİCİLERİ DE KATILDI.

İSTANBUL TOPLANTISI,
ÜÇ YILLIK BİR
ARA REJİM SONRASI
TÜRK-İŞ'İN DÜZENLEDİĞİ
İLK BÜYÜK TOPLANTIYDI.

ERKEK İŞÇİLER KADAR,
KADIN İŞÇİLER DE TÜRK-İŞ
TOPLANTISINA KATILDI.

YANDA VE ÜSTTEKİ
RESİMLER, KADIN İŞÇİLE-
RİMİZİN ÇOKLUĞUNU GÖSTERİYOR.

TÜRK-İŞ'İN
İSTANBUL TOPLANTISINA
12 BİN İŞÇİ KATILDI.
TOPLANTIDA «EN BÜYÜK
TÜRK-İŞ» DİYE SLOGAN
SÖYLENDİ.

